

Keersmaekers, ‘wagenmakers’ van Kessel en Berlaar

Voorwoord

Deze historische zoektocht is opgedragen aan onze burens Keersmaekers-Candela. Het gaat zowel om de families Keersmaekers als de geschiedenis van Kessel en Berlaar waar de families de afgelopen 400 jaar woonden.

“Het leven wordt voorwaarts geleefd en achterwaarts begrepen”, luidt het gezegde. Tijd om eens in de familiegeschiedenis te duiken. Keersmaekers is een familie uit de streek. In de laatste eeuwen woonden zij in de omgeving van Lier en zij waren op de Bogaertsheide in Kessel, en vervolgens in Berlaar, actief als “wagenmakers”¹⁸ . Dat valt op wanneer men grasduint in de geschiedenis tot een tiental generaties terug. Kessel en Berlaar werden hun habitat.

Verder terug in de geschiedenis vinden we sporen van voorouders tot de 13^e eeuw. De familienaam ontstond, vermoedelijk in de omgeving van de Brabantse steden Mechelen, waar de oudste meldingen te vinden zijn “*van Berlaer alias de Keersmakere*” in de 13^e eeuw, en Antwerpen, als aanduiding van het nobele beroep van kaarsenmakers. Dat was in het voormalige hertogdom Brabant dat de huidige Belgische provincies Antwerpen, Vlaams- en Waals-Brabant omvat en de Nederlandse provincie Noord-Brabant. Het gezin Keersmaekers-Candela waarmee we starten zet nu net dat beroep in de verf: ook Candela¹ is een Italiaanse familienaam die naar kaarsen(makers) verwijst.

Ongetwijfeld begon het verhaal zó ver terug in de tijd: met een kaarsenmaker. Het beroep wijzigde door de eeuwen heen naar het vervoer met paard en kar - en enkele keer per schip, want er zitten ook enkele schippers tussen - om dan te belanden bij timmerlieden, het vervaardigen en onderhouden van de wagens en wielen en de gemotoriseerde versies.

Veel leesgenot,
Patrik Lauwens © Berlaar, 2022
Initiatiefnemer www.laurentii.be

Afstamming van de families Keersmaekers in Berlaar en Kessel

De groene aanduidingen geven de direct verwante personen meer in de stamlijn Keersmaekers-Candela. De karrenwielen geven de wagenmakers (en timmerlieden) aan. Er zijn ook gegevens van andere, verder verwante, stamlijnen die met een blauwe aanduiding starten.

[IIIa] Edwin Keersmaekers huwde op 20 juli 1977 te Heist-op-den-Berg met Maria Candela.

- **Nathalie Keersmaekers** [generatie II].
 - Younes [generatie I].
- **Sara Keersmaekers** [generatie II].
 - Rik [generatie I].

[IVa] Henry “Rik” Keersmaekers huwde Josephine Cannaeerts. Henry Keersmaekers werd geboren op 24 juli 1926 te Berlaar als zoon van Jan Keersmaekers en Marie Bouwen. Josephine Cannaeerts was een dochter van Peter Eduard Cannaeerts en Marie Virginie Winkelmans.

Hij was gewapend weerstander in 1940-1945² en stichtte de garage Keersmaekers in de Herfststraat te Berlaar. Net als zijn grootvader werd hij dus “wagenmaker”.

Hij overleed op 5 februari 2003 na een lange ziekte in familiekring te Berlaar op 76-jarige leeftijd. Josephine Cannaeerts werd geboren als dochter van metsers Peter Eduard “War” Cannaeerts en Marie Virginie Winkelmans.

- **Edwin Keersmaekers** [zie IIIa]

Foto: Edwin Keersmaekers en Henry “Rik” Keersmaekers bij de herdenking van de landing in Normandië, Frankrijk, op 6 juni 1999.

<p>†</p> <p>Dankbaar aandenken aan</p> <p>DE HEER</p> <p>Henry KEERSMAEKERS</p> <p>(Rik)</p> <p><i>Echtgenoot van mevrouw</i></p> <p><i>Josephine CANNAERTS</i></p> <p>Stichter van de garage KEERSMAEKERS</p> <p>Gewapende weerstander 1940 - 1945</p> <p>Herinneringsmedaille van de oorlog 1940 - 1945 met twee gekruiste sabels</p> <p>Medaille van het verzet</p> <p>Lid van N. S. B.</p> <p>Geboren te Berlaar op 24 juli 1926 en er na een langdurige ziekte thuis in familiekring in de Heer ontslapen op 5 februari 2003.</p> <p>Gesterkt door het H. Sacrament der Zieken</p>	<p><i>Wanneer ik morgen doodga, vertel het aan de bomen hoeveel ik van jullie hield. Vertel het aan de wind, die in de bomen klimt. Vertel het aan een dier, misschien alleen maar door het aan te kijken. Vertel het aan de huizen van steen, vertel het aan de stad, hoe lief ik je had.</i></p> <p><i>Par. Sint - Pieter Berlaar - Centrum 8 februari 2003</i></p> <p>De Families KEERSMAEKERS, CANNAERTS, BOUWEN en WINKELMANS.</p> <p>Danken u om uw bliken van medeleven</p>
--	--

Afbeelding: rouwprentje Henry Keersmaekers (1926-2003) op 5 februari 2003. Hij was de stichter van garage Keersmaekers in de Herfststraat te Berlaar, gewapend weerstander in 1940-1945, lid van N.S.B. en verkreeg de herinneringsmedaille van de oorlog met twee gekruiste sabels en de medaille van het verzet.

[Vb] Octave Joannes Keersmaekers werd geboren op 29 november 1882 in Berlaar als zoon van Peter Frans Keersmaekers en Régine Elisabeth Luyten. Hij huwde op 5 oktober 1907 te Hallaar (Heist-op-den-Berg) met Rosalie Gusta Winckelmans. Rosalie Winckelmans werd geboren op 18 juni 1885 te Hallaar als dochter van Pieter Leander Winckelmans en Marie-Thérèse Van den Putte. Het gezin vestigde zich in Berlaar.

- **Marie-Thérèse Josephine Keersmaekers** werd geboren op 6 november 1908 in Hallaar, Heist-op-den-Berg [\[generatie IV\]](#).
- **Marie Rosalie Josephine Keersmaekers** werd geboren op 4 december 1909 in Hallaar, Heist-op-den-Berg [\[generatie IV\]](#).

[Va] Gustave “Jan” Keersmaekers werd geboren op 8 juni 1885 in Berlaar als zoon van Florent Keersmaekers en Marie-Thérèse De Vos. Hij huwde met Maria Carolina Bouwen. Gustave Keersmaekers overleed op 2 maart 1968 te Berlaar op 82-jarige leeftijd. Maria Carolina Bouwen werd geboren op 9 oktober 1892 te Bouwel als dochter van Gielis Louis Bouwen en Pauline Van Roie. Zij overleed op 25 augustus 1937 in Berlaar op 44-jarige leeftijd.

Van wie:

- **Gabriëlle Josephine Keersmaekers** werd geboren op 3 mei 1915 in Abercromby, Liverpool, Engeland als oorlogsvluchteling. Zij huwde Louis De Wever en overleed op 23 november 1976 in het Sint-Norbertusziekenhuis te Duffel [\[generatie IV\]](#).
- **Nn. Keersmaekers.** Zij huwde René Berkenbosch, een zoon van Victor Berkenbosch en Pauline Somers, en overleed op 13 mei 1991 te Bevel op 76-jarige leeftijd [\[generatie IV\]](#).
- **Alida Keersmaekers** werd geboren in 1913 Zij huwde Florent Karel Claes [\[generatie IV\]](#).
- **Henry Keersmaekers** werd geboren op 24 juli 1926 te Berlaar [\[zie IVa\]](#). Hij huwde Josephine Cannaearts.
- **René Keersmaekers** werd geboren op 6 juli 1927 te Berlaar [\[generatie IV\]](#). Hij huwde Van Sant.
 - van wie **Ronny Keersmaekers** [\[generatie III\]](#).

Afbeeldingen: postzegels uit de tijdperiode: (1) Leopold II, 1884, (2) Albert I, 1919, (3) Albert I, 1929, (4) prins Boudewijn, 1939, (5) Leopold III, 1949, (6) Boudewijn 1958-1977

GEGROET, O KRUIS, ONZE ENIGE HOOP !

Het heeft de Heer behaagd tot Zich te roepen de ziel van hun teergeliefde vader, schoonvader, grootvader, overgrootvader, broeder, schoonbroeder, oom en bloedverwant,

DE HEER

Gustave Joannes KEERSMAEKERS

Weduwnaar van MEVROUW

Carolina BOUWEN

geboren te Berlaar, 8 juni 1885 en aldaar godvruchtig overleden, 2 maart 1968.
Voorzien van de Troostmiddelen van onze Moeder de H. Kerk.

Dit melden U met diepe droefheid, doch kristelijke onderwerping aan Gods H. Wil :

De Heer en Mevrouw Karel CLAES-KEERSMAEKERS, kinderen en kleinkinderen,
De Heer en Mevrouw René BERKENBOSCH-KEERSMAEKERS en zoon,
De Heer en Mevrouw Louis DE WEVER-KEERSMAEKERS, kinderen en kleinkind,
De Heer Henri KEERSMAEKERS-CANNAERTS en zoon,
De Heer en Mevrouw René KEERSMAEKERS-VAN SANT en kinderen,
De familiën KEERSMAEKERS, BOUWEN, DE VOS en VAN ROEY.

De plechtige eucharistieviering, gevolgd van de teraardebestelling, waarop U vriendelijk wordt uitgenodigd, zal plaats hebben in de parochiale kerk van Sint Pieter, te Berlaar,
WOENSDAG 6 MAART 1968, te 10 uur.

Vereniging ten sterfhuize : Pastorijsstraat 33, te 9.15 uur.

DAT ZIJN ZIEL IN VREDE RUSTE !

ROZENKRANS : maandag en dinsdag te 18.45 uur in de kerk.
BERLAAR, 2 maart 1968.

Begravenisonderneming : L. DE TROY
Kostar, Heistebeaan 30/1, Berlaar. Tel. 015/21428

Drukk. JANSSENS-DOUWEN p. v. b. a.
Markt 30, Berlaar. — Tel. 03/706175

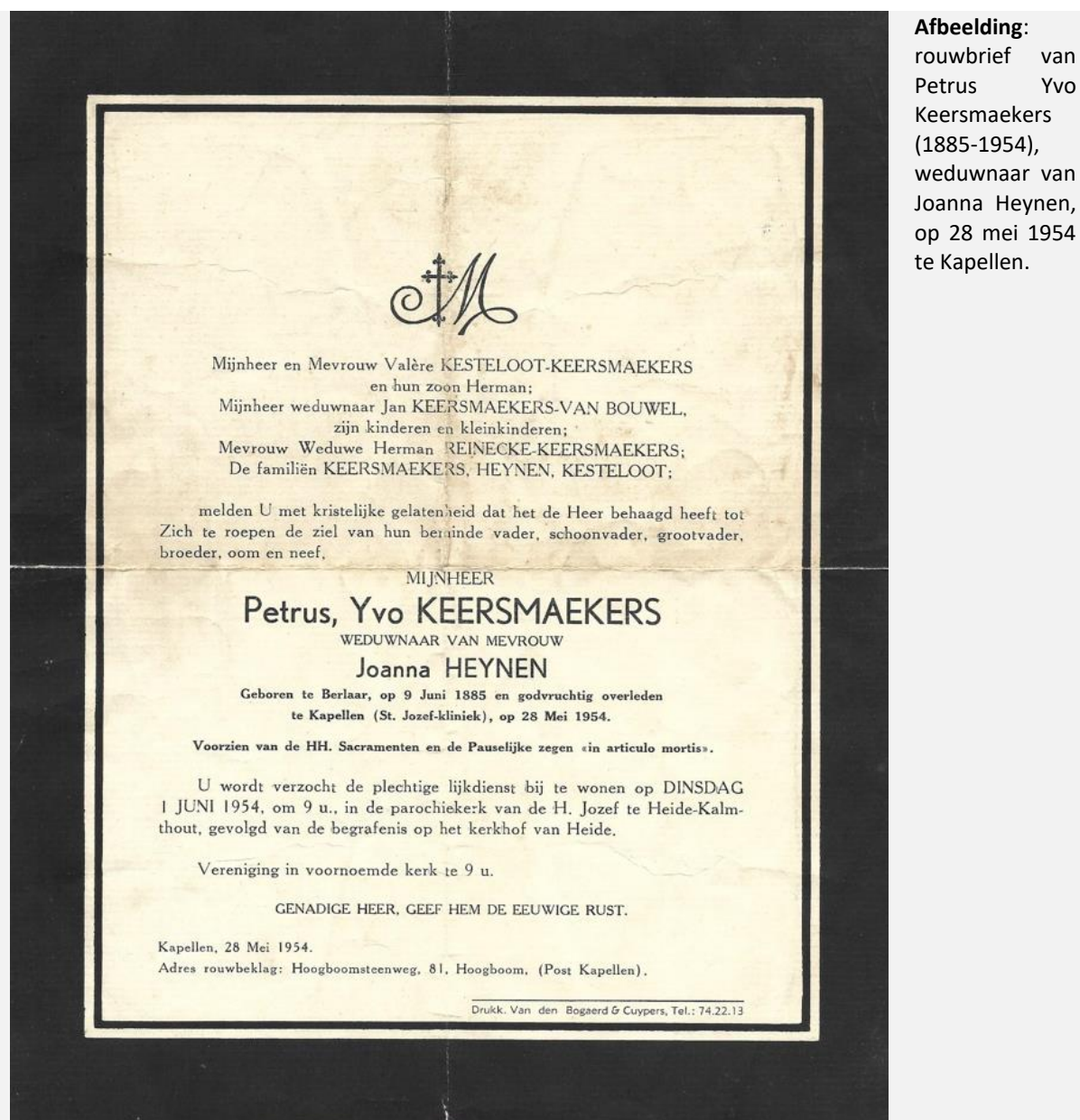
Afbeelding:
rouwbrief van Gustave Joannes Keersmaekers (1898-1968).

[Vib] Pieter Frans Keersmaekers werd geboren op 29 oktober 1854 in Berlaar. Hij huwde op 14 april 1880 te Heist-op-den-Berg met Régine Elisabeth Luyten.

- **Octave Joannes Keersmaekers** werd geboren op 29 november 1882 in Berlaar [\[zie Vb\]](#).

[Vla] Florent Keersmaekers werd geboren op 10 september 1851 te Berlaar als zoon van Jan Keersmaekers en Carolina Bastiaens. Hij huwde op 23 juli 1884 in Berlaar met Marie-Thérèse De Vos. Florent Keersmaekers werd vermeld als herbergier en timmerman in 1885.

- **Gustave “Jan” Keersmaekers** werd geboren op 8 juni 1885 in Berlaar [\[zie Va\]](#). Hij was van een tweeling.
- **Petrus Yvo Keersmaekers** werd geboren op 8 juni 1885 in Berlaar. Hij zou huwen met Joanna Heynen.
- **Johanna Maria Gabrielle Keersmaekers** werd geboren op 27 februari 1894 in Berlaar.

Afbeelding:
rouwbrief van
Petrus Yvo
Keersmaekers
(1885-1954),
weduwnaar van
Joanna Heynen,
op 28 mei 1954
te Kapellen.

[Vila] Jan Keersmaekers werd geboren op 22 augustus 1819 in Kessel als zoon van Pieter Keirsmakers en Joanna Faes. Hij was wagenmaker, schrijnwerker en herbergier, en huwde op 4 november 1842 in Kessel met Carolina Bastiaens, een kantwerkster geboren op 5 november 1820 in Kessel als dochter van Peter Bastiaens en Anna Catharina Moons en nicht van de Kesselse burgemeester Jozef Bastiaens (1836-1848). Het gezin verhuisde tussen 1843 en 1845 van Kessel naar Berlaar.

- **Isaac Keersmaekers** werd geboren op 19 november 1840 in Kessel. Hij huwde met Joanna Maria Mariën, die geboren was op 16 juni 1835 in Berlaar, en vestigde zich in Berlaar. [\[generatie VI\]](#)
 - Een zoon **Frans Remi Keersmaekers** werd geboren op 2 april 1869 in Berlaar. Hij was timmerman in de Elzendonkstraat in Nijlen en huwde op 11 juli 1894 in Kessel met Livina Louise Reynders, die als dochter van Jozef Reynders en An Katrien was geboren op 31 mei

1870 in Westerlo. In 1918 werd hij vermeld als vluchteling in Nederland³ [generatie V]. Het koppel had meerdere kinderen geboren in Nijlen:

- **Mathilde Keersmaekers** werd geboren in 1901 [generatie IV].
- **Victoria Stephanie Keersmaekers** werd geboren in 1903 en overleed hetzelfde jaar [generatie IV].
- **Louis Jacques Keersmaekers** werd geboren in 1904 [generatie IV].
- **Jozef Keersmaekers** werd geboren in 1905 [generatie IV].
- **Amanda Keersmaekers** werd geboren in 1908 [generatie IV].
- **Frans Dennis Keersmaekers** werd geboren in 1910 [generatie IV].
- Een dochter **Stephanie Keersmaekers** werd op 9 mei 1863 geboren in Berlaar. Zij huwde Philip Vermosen en overleed op 9 december 1949 in Berlaar op 86-jarige leeftijd. [generatie V]
- Een zoon **Jan Dennis Keersmaekers** werd geboren op 13 januari 1866 in Berlaar. Hij huwde er op 16 januari 1889 met Marie Kiebooms en overleed op 16 oktober 1962 te Rekem, 96 jaar oud [generatie V]. Het koppel had meerdere kinderen geboren in Berlaar:
 - **Pieter Frans Keersmaekers** werd geboren in 1888 en huwde in 1912 in Berlaar met Marie Leonie Verhaert [generatie IV].
 - **Peter Alfons Keersmaekers** werd geboren in 1890. Hij huwde Melanie Hendrickx en overleed in 1976 in Lier [generatie IV].
 - **Irma Stephanie Keersmaekers** werd geboren in 1893. Zij huwde in 1919 in Berlaar met Louis Nijs, was huisvrouw, en overleed op 18 juli 1940 in Berlaar [generatie IV].
 - **Maria Barbara Keersmaekers** werd geboren in 1894 [generatie IV].
 - **Frans Edward Keersmaekers** werd geboren in 1898, was schrijnwerker, en huwde in 1925 in Kessel met Marie Clementine Van Tendeloo die geboren was op 19 februari 1896 in Bevel en overleed op 9 september 1972 in Lier. Frans Edward overleed eerder op 29 oktober 1962 op 64-jarige leeftijd [generatie IV].
 - Het gezin had meerder kinderen: **Jan Dennis, Irma Maria, Frans Marcel, André Alfons, Marie Louise** en **Lodewijk Keersmaekers** [generatie III].
 - **Louis Keersmaekers** werd geboren in 1900. Hij huwde Marie-Thérèse Scheers en overleed in 1966 [generatie IV].
 - **Peter Ivo Keersmaekers** werd geboren in 1901. Hij huwde met Leonie Kempnaers [generatie IV]. Hij werd omstreeks 1933 vermeld bij herstellingswerken aan de Sint-Pieterskerk te Berlaar. Hij werkte aan de daken, dakgoten en het glaswerk.
 - **Florent Leo Keersmaekers** werd geboren in 1902 en huwde in 1928 met Marie Josephine Van Camp. Hij was schrijnwerker en overleed in 1982 in Berlaar [generatie IV].
 - **Jozef Livien Keersmaekers** werd geboren in 1904. Hij huwde met Nn. Schoeters [generatie IV].
 - **Frans Jules Keersmaekers** werd geboren in 1906 en overleed hetzelfde jaar [generatie IV].
 - **Jules Jozef Keersmaekers** werd geboren op 23 november 1907 in Berlaar en overleed er op 15 augustus 1908 [generatie IV].
- **Pieter Ivo Keersmaekers** werd geboren op 2 mei 1843 in Kessel. Hij was bakker en schrijnwerker en huwde op 27 september 1877 in Berlaar met Marie-Thérèse Peeters, die geboren was op 14 november 1847 in Berlaar, er winkelierster was, en zou overlijden op 15 februari 1922 op 74-jarige

leeftijd. Ivo Pieter Keersmaekers overleed op 17 juli 1911 in Berlaar op 68-jarige leeftijd. [\[generatie VI\]](#)

- **Stephanie Keersmaekers** werd geboren op 11 november 1845 in Berlaar. Zij huwde op 27 december 1871 in Berlaar met Frans Jozef Kiebooms en overleed op 22 november 1927 in Berlaar, 82 jaar oud. Frans Jozef Kiebooms was geboren op 13 november 1836 in Berlaar als zoon van Pieter Kiebooms en Annemarie Vinck. Hij was meestermetser en herbergier, was eerder gehuwd geweest op 27 februari 1862 in Berlaar met Isabella Torfs, en overleed op 4 december 1881 in Berlaar, 45 jaar oud. Er waren twee kinderen in zijn eerste huwelijk, en twee in het tweede huwelijk met Stephanie. [\[generatie VI\]](#)
- **Florent Keersmaekers** werd geboren op 10 september 1851 te Berlaar [\[zie VIa\]](#).

[VIIIa] Pierre Keersmakers (Keirmsaekers) werd geboren op 21 januari 1787 in Kessel als zoon van Gommaar Keersmaekers en Marie Elisabeth Geens. Hij werd vermeld als herbergier in 1819, als wagenmaker in 1832 en als timmerman in 1863. Hij zou twee keer trouwen. Hij huwde op 16 mei 1811 in Kessel met Joanna Faes. Joanna Faes werd geboren op 28 april 1790 in Kessel als dochter van Pieter Frans Faes en Maria Anna Verwerft. Joanna Faes overleed jong op 26 december 1821 in Lier in het kraambed op 31-jarige leeftijd. Van één zoon moeten we afstammelingen zoeken in Franstalig België, en zoon Jan zou de stamlijn verderzetten in Kessel en Berlaar. Pierre Keersmaekers overleed op 3 januari 1873 in Kessel op 85-jarige leeftijd.

Kinderen uit het huwelijk Keersmaekers-Faes:

- **Maria Anna Keersmaekers (Keirmsaekers)** werd geboren op 11 juni 1811 in Kessel. Zij was dienstmeid en kreeg ongehuwd een dochter (zie hierna) en overleed ongehuwd op 3 december 1845 op 34-jarige leeftijd in Kessel [\[generatie VII\]](#).
 - **Rosalie Keirmsaekers** werd geboren op 15 december 1832 in Kessel. Zij overleed 16 maanden oud op 2 mei 1834 in Kessel [\[generatie VI\]](#).
- **Frans Keersmaekers** werd geboren op 22 september 1813 in Kessel. Hij was net als zijn vader wagenmaker, rademaker en timmerman. Op 11 januari 1844 huwde hij in Kessel met Louise Wellens die op 1 augustus 1813 was geboren in Olen als dochter van de Nijlense molenaar en tapper Jan Louis Wellens en Annemarie Van Hove. Bij het huwelijk was Louis Keersmaekers getuige [\[generatie VII\]](#). Frans Keersmaekers kreeg in 1844 een vergunning tot het bouwen van een huis in Kessel in Sectie D, 179b.
 - Dit gezin had vier dochters die bij de familienaam Keersmaekers gingen en in Kessel werden geboren: **Florentine**, **Stephanie** (°1844), **Louise** (°1847) en **Angelique** (°1851). Stephanie huwde de Borgerhoutse schoenmaker Desideer Dussen (afkomstig uit 's Gravenwezel) en vestigde zich in Antwerpen [\[generatie VI\]](#).
 - Stephanie had één zoon, **Frans Alfons Keersmaekers** die op 6 juli 1869 in Kessel was geboren en die bij het huwelijk met Desideer Dussen werd erkend door de vader [\[generatie V\]](#).
- **Louis Keersmaekers** werd geboren op 26 januari 1816 in Kessel. Hij werd net als zijn vader wagenmaker en huwde drie maal. Hij huwde (1) op 13 juni 1844 in Kessel met Joanna Catharina Van Rompay, die geboren was op 13 oktober 1814 in Kessel als buitenechtelijke dochter van Elisabeth Van Rompaey en die op 35-jarige leeftijd zou overlijden op 20 april 1850 in Kessel [\[generatie VII\]](#).

- Zij hadden twee zonen **Pieter Gust Keersmaekers** die op 21 mei 1878 in Schaarbeek zou huwen met Colette Wellens en in Kessel vijf kinderen op de wereld zetten. Bij het huwelijk woonde Colette Wellens, die op 13 februari 1845 in Kessel was geboren als dochter van Jan Baptist Wellens en Anne Marie Leysen, en die in Schaarbeek werkte als dienstmeid, in de Koninklijke Sinte-Mariastraat nr. 102 in Schaarbeek. Getuigen bij het huwelijk waren haar 31-jarige broer Alfons, beenhouwer in Brussel, de Brusselse winkelier Adrien De Backer (Sint-Jans-Molenbeek) en zijn nonkel Richard Keersmaekers¹¹. Pieter Gust Keersmaekers was wagenmaker en winkelier [\[generatie VI\]](#). In 1884 kreeg hij een bouwvergunning voor een muur en inrijpoort in Kessel op de baan Lier-Herentals (Sectie D, 163g). Hij was toen wagenmaker in Kessel.
 - Een zoon **Louis Jozef Keersmaekers** werd geboren op 28 april 1880 in Kessel en huwde er op 13 november 1909 met Marie Rosalie Thys, van wie **Gust Jozef** (°1910), **Alfons “Fonne”** (1912), **René** (1913), **Maria** (1915) en **Frans** (°1919), allen geboren in Kessel [\[generatie V\]](#).
- en **Richard Keersmaekers**, vermeld als onderwijzer in 1878-1883. Hij huwde op 30 december 1874 in Hemiksem met Laurence Elebaers en hertrouwde op 18 juni 1883 in Hemiksem met Jeanne Françoise Verheyden [\[generatie VI\]](#). Richard had twee zonen:
 - **Louis Karel Keersmaekers** werd geboren op 5 oktober 1868 in Hemiksem en werd erkend bij het eerste huwelijk [\[generatie V\]](#).
 - **Antoon “August” Keersmaekers** werd geboren op 31 juli 1886 in Hemiksem uit het tweede huwelijk. Hij werd in 1909 onderwijzer zoals zijn vader, huwde op 14 april 1909 in Schelle met Joanna Smits, en overleed op 46-jarige leeftijd op 21 januari 1933 te Hemiksem [\[generatie V\]](#).
 - **Pauline Clotilde Keersmaekers** werd geboren op 25 februari 1884 te Kessel [\[generatie V\]](#).
- Louis Keersmaekers hertrouwde (2e huwelijk) op 28 januari 1852 in Kessel met Katrien Pauwels, die geboren was op 9 september 1806 in Kessel als dochter van Pieter Gommaar Pauwels en Elisabeth Wollans (Wollants). Zij zou in Kessel overlijden op 4 april 1865 [\[generatie VII\]](#).
 - Het koppel had één dochter, **Elisabeth Keersmaekers**, geboren op 19 februari 1833 in Kessel [\[generatie VI\]](#).
- Louis Keersmaekers hertrouwde (3e huwelijk) op 13 februari 1867 in Lier met Joanna Goyvaerts, die geboren was op 1 april 1825 in Kessel als dochter van Pieter Frans Goyvaerts en Maria Wagemans, en die op 18 februari 1890 in Kessel op 64-jarige leeftijd zou overlijden [\[generatie VII\]](#).
- **Jacques Hubert Keersmaekers** werd geboren op 13 oktober 1817 in Kessel. Hij was korporaal in het 2e regiment infanterie in Mons (Bergen) in 1844, muzikant bij het 2e linieregiment in 1848 en in Brugge in 1874. Hij huwde twee maal. Hij huwde (1) op 8 maart 1850 in Namen met Marie Jacqueline Geurs, die op 19 maart 1813 was geboren in Deinze als dochter van Ferdinand Geurs en Séraphine Van Liere, en die op 14 december 1850 in Namen zou overlijden op 37-jarige leeftijd [\[generatie VII\]](#).
 - Het koppel woonde op 18 december 1844 in Mons (Bergen),
 - toen dochter **Judith Francisca Keersmaekers** er het levenslicht zag. Het kind zou overlijden op 3-jarige leeftijd in Namen [\[generatie VI\]](#).
 - Jacques Hubert Keersmaekers hertrouwde op 18 augustus 1854 in Mons (Bergen) met Marie Josepha Geuquet die geboren was op 26 september 1824 in Hemptinne als dochter van Louis Geuquet en Marie Cathérine Matagne [\[generatie VII\]](#). Zij zou op 11 augustus 1862 in Charleroi overlijden op 37-jarige leeftijd. Dit koppel had twee kinderen:

- **Marie Louise Keersmaekers** werd geboren op 18 juni 1852 te Namen [\[generatie VI\]](#).
- **Ferdinand Joseph Keersmaekers** werd geboren op 15 januari 1854 te Mons [\[generatie VI\]](#).
- **Jan Keersmaekers** werd geboren op 22 augustus 1819 in Kessel [\[zie VIIa\]](#).
- **Nn. Keersmaekers** werd levenloos geboren op 26 december 1812 in Lier. Haar moeder bleef ook in het kraambed.

Pieter Keersmaekers hertrouwde op 19 oktober 1826 in Kessel met Joanna Vettters (getuigen waren vader Gommaar Keersmaekers en Jan Baptist Aerts). Joanna Vettters was geboren op 22 mei 1803 in Kessel als dochter van Adriaan Vettters en Anna Elisabeth Cuypers. Zijn tweede echtgenote was 15 jaar jonger dan haar echtgenoot toen zijn huwden. Zij zou op 8 november 1889 in Kessel overlijden op 86-jarige leeftijd. Pieter Keersmaekers was eerder overleden op 2 januari 1873 in Kessel op 85-jarige leeftijd [\[generatie VII\]](#).

Kinderen uit het huwelijk Keersmaekers-Vettters waren halfbroers en -zussen van Jan:

- **Gommaar Keirsmakers** werd geboren op 14 december 1826 in Kessel. Hij was net als zijn vader wagenmaker en hij huwde op 3 maart 1859 in Lier met Annemarie Van den Bosch. Zijn vrouw was geboren op 21 september 1831 in Lier als dochter van Jozef Van den Bosch en Anna Catharina Verlinden. Het gezin zou zich vestigden in Langdorp bij Aarschot. Hij zou hertrouwen met Sophia Dielens na het overlijden van zijn eerste echtgenote, en hij overleed op 11 april 1885 in Kessel op 58-jarige leeftijd [\[generatie VII\]](#).
 - De oudste dochter **Emerentia Keirsmakers** (1859) werd geboren in Kessel, en zou op 20 september 1882 in Langdorp huwen met Louis Coenen. De andere kinderen werden in Langdorp geboren: **Joanna Maria** (°1861, ongehuwd overleden in 1881), **Willem Frans Keirsmakers** (°1863) en **Thomas Jan Keirsmakers** (°1868, die op 10 oktober 1894 in Kessel zou huwen met Joanne Julia Van Rompay en wiens 10 kinderen allen in Kessel zouden worden geboren tussen 1889 en 1910). Alle nakomelingen gingen bij de naam Keirsmakers. Emerentia Keersmaekers zou op 25 september 1938 in Wolfsdonk, Langdorp, overlijden [\[generatie VI\]](#).
- **Albertine Keirsmakers** werd geboren op 4 februari 1829 in Kessel, waar zij 10 maanden oud overleed op 4 december 1829 [\[generatie VII\]](#).
- **Alexander Keirsmakers** werd geboren op 16 mei 1831 in Kessel en overleed er op 5-jarige leeftijd op 1 juni 1836 [\[generatie VII\]](#).
- **Maria Virginie Keirsmakers** werd geboren op 18 december 1833 in Kessel. Zij was kantsteekster en huwde op 5 januari 1855 in Kessel met Hendrik Frederickx. Hendrik Frederickx was geboren op 23 december 1828 als buitenechtelijk kind van Isabella Maria Frederickx. De negen kinderen Frederickx werden geboren in Kessel en de vijf kinderen die niet op jonge leeftijd stierven zwierven uit in de streek (Kessel, Tongerlo, Broechem, Koningshooikt,...) [\[generatie VII\]](#).
- **Henriette Keirsmakers** werd geboren op 29 augustus 1836 in Kessel en overleed er, 13 maanden oud, op 25 oktober 1837 [\[generatie VII\]](#).
- **Jozef Keirsmakers** werd geboren op 15 november 1838 in Kessel en overleed er, 11 maanden oud, op 18 oktober 1839. Een volgende zoon zou dezelfde voornaam krijgen [\[generatie VII\]](#).
- **Jozef Keirsmakers** werd geboren op 10 november 1842 in Kessel en overleed er, net geen twee jaar oud, op 3 november 1844 [\[generatie VII\]](#).
- **Nn. Keirsmakers** werd levenloos geboren op 9 mei 1845 te Kessel, geslacht onbekend [\[generatie VII\]](#).

[IXa] Gommaar Keersmaekers werd geboren op 29 januari 1758 in Kessel als zoon van Jacques Keersmaekers en Liesbeth De Schutter. Hij was landbouwer, huwde drie maal en zou op 11 mei 1836 op 78-jarige leeftijd overlijden te Kessel. Het gezin woonde op de Bogaertsheide te Kessel in 1824.

- Hij huwde (1) op 25 november 1782 te Kessel met Anna Barbara Van Reusel. Zij was geboren in Herenthout en zou op 23 mei 1784 in Kessel overlijden, nog geen twee jaar na het huwelijk [\[generatie IX\]](#).
 - Het koppel had één dochter, **Marie Keersmaekers**, geboren op 4 oktober 1783 te Kessel en jong overleden op 13 augustus 1784 te Nijlen. De getuigen bij het huwelijk waren Peter De Vos en Frans Keersmaekers en schepen Jan Mariën trad op als voogd van de bruid [\[generatie VIII\]](#).
- Gommaar Keersmaekers hertrouwde (2e huwelijk) met Maria Elisabeth Geens. Zij was geboren op 3 september 1749 in Zoerle-Parwijs als dochter van Adriaan Geens en Joanna Van den Brande en zou op 74-jarige leeftijd overlijden in Kessel op 26 april 1824 [\[generatie IX\]](#).
 - Dit koppel had één zoon, **Peter Keersmaekers** [\[zie VIIIa\]](#), gedoopt op 21 januari 1787 in Kessel Sint-Lambertus (doopgetuigen waren Peter Thys en Katrien Wellens). Jan heeft zijn halfzus Marie niet gekend.
- Gommaar Keersmaekers hertrouwde (3e huwelijk) op 9 december 1824 in Kessel met Joanna Nuyens. Joanna Nuyens was geboren op 18 januari 1795 in Kessel als dochter van André Nuyens en Maria Wijckmans. Zij zou op 77-jarige leeftijd overlijden in Kessel op 12 februari 1872 [\[generatie IX\]](#). Het koppel kreeg twee zonen, halfbroers van Peter:
 - **Victor Keersmaekers** werd geboren op 28 januari 1825 te Kessel op de Bogaertsheide. Hij was landbouwer en huwde op 25 mei 1853 in Kessel met Anna Catharina Bosmans. Zij was geboren op 6 maart 1812 in Nijlen als dochter van Ben Bosmans en Annemarie Steurs. Hij overleed op 15 oktober 1879 in Kessel op 54-jarige leeftijd en zij overleed er op 7 juni 1886, 74 jaar oud [\[generatie VIII\]](#).
 - **Jan Keersmaekers** werd geboren op 22 september 1827 in Kessel en overleed er op 6-jarige leeftijd op 5 december 1833 en zij overleed op 74-jarige leeftijd te Kessel op 7 juni 1886. Victor Keersmaekers overleed eerder, op 15 oktober 1879 te Kessel op 54-jarige leeftijd [\[generatie VIII\]](#).

[Xa] Jacques Keersmaekers werd geboren omstreeks 1714 in Berlaar als zoon van Jozef Keersmaekers en Anna Van Looy. Hij huwde op 17 februari 1738 in Lier met Liesbeth De Schutter. Jacques Keersmaekers overleed op 9 februari 1758 te Kessel. Liesbeth De Schutter bleef 22 jaar weduwe en overleed op 10 maart 1781 te Kessel. Zij was gedoopt op 6 juni 1711 in Kessel Sint-Lambertus.

- **Marie Elisabeth Keersmaekers** werd gedoopt op 16 augustus 1744 te Kessel Sint-Lambertus [\[generatie IX\]](#).
- **Thérèse Keersmaekers** werd gedoopt op 17 juli 1752 te Kessel Sint-Lambertus. Zij huwde er op 7 mei 1781 met Martin d'Arbé. Haar echtgenoot was geboren op 27 oktober 1756 te Nijlen als zoon van Adriaan d'Arbé en Anna Elisabeth Nuyts. Het koppel kreeg vier kinderen te Kessel waarvan eer drie jong overleden, en Thérèse is er overleden omstreeks 1785-1790. Martin d'Arbé zou op 1 februari 1790 in Nijlen hertrouwen met Maria Elisabeth Verwerft en in dit huwelijk werden nog 9 kinderen d'Arbé geboren. Alle overlevende kinderen waren meisjes, zodat de familienaam d'Arbé in deze tak verdween [\[generatie IX\]](#).
- **Gommaar Keersmaekers** werd gedoopt op 29 januari 1758 in Kessel Sint-Lambertus [\[zie IXa\]](#).

[Xla] **Jozef Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1680 als zoon van Adriaan Keersmaekers. Hij huwde op 4 februari 1706 in Berlaar met Anna Van Looy. Hij overleed op 5 april 1738 in Berlaar. Anna Van Looy werd geboren op 16 september 1672 in Berlaar als dochter van Jan Van Looy en Maria Van Rompay. Zij overleed op 6 juni 1714 te Berlaar. Vermoedelijk bleef zij in het kraambed. Jozef Keersmaekers zou hertrouwen met Joanna “Jenneken” Vlaeymans.

- **Paul Keersmaekers** werd gedoopt op 17 december 1706 te Berlaar [\[generatie X\]](#).
- **Jan Keersmaekers** werd gedoopt op 19 juli 1708 te Berlaar [\[generatie X\]](#).
- **Peter Keersmaekers** werd gedoopt op 17 januari 1711 te Berlaar [\[generatie X\]](#).
- **Elisabeth Keersmaekers** werd gedoopt op 26 augustus 1713 te Berlaar [\[generatie X\]](#).
- **Jacques Keersmaekers** werd geboren in juni 1714 in Berlaar [\[zie Xa\]](#).

Foto: wagenmakerij in de Smoufelbeekhoeve te Maldegem in 1987.

Uit het tweede huwelijk Keersmaekers-Vlaeymans kennen we één afstammeling:

- **Gommaar Keersmaekers** werd gedoopt op 16 mei 1728 te Berlaar. Hij zou op 1 juli 1756 te Boechout huwen met Joanna Beekmans, die zou overlijden op 7 januari 1789 te Broechem [\[generatie X\]](#). Het gezin vestigde zich in Boechout en kreeg vijf kinderen:

- **Petronella Keirsmaekers** werd gedoopt op 16 november 1759 te Boechout (doopgetuigen waren Adriaan Keirsmaekers en Petronella Beekmans) [\[generatie IX\]](#).
- **Marie-Thérèse Keirsmaekers** werd gedoopt op 26 augustus 1761 te Boechout (doopgetuigen waren Adriaan Augustijn en Marie-Thérèse Bal) [\[generatie IX\]](#).
- **Pieter Keirsmaekers** werd gedoopt op 6 november 1763 te Boechout (doopgetuigen waren Pieter De Groof en Petronella De Decker). Hij werd vermeld als inwoner van Emblem in 1795 bij de huur van grond aan de Hagenbroek te Lier [\[generatie IX\]](#).
- **Jan Gommaar Keirsmaekers** werd gedoopt op 18 oktober 1765 te Boechout (doopgetuigen waren Peter Beekmans en Anna Maria Keirsmaekers). Hij huwde op 20 april 1803 in Emblem met Anna Cornelia Laureijssens, die geboren was op 20 januari 1773 te Brecht [\[generatie IX\]](#).
 - Een dochter, **Katrien Keersmaekers**, overleed ongehuwd op 25 juni 1873 te Ranst [\[generatie VIII\]](#).
- **Jan Frans Keersmaekers** werd gedoopt op 19 juni 1767 te Boechout. Hij huwde op 8 juli 1794 te Broechem met Elisabeth Joris (getuigen waren de vaders Gommaar Keersmaekers en Jan Baptist Joris) [\[generatie IX\]](#). Zij kregen één zoon die twee maal huwde:
 - **Jan Baptist Keersmaekers** werd gedoopt op 2 januari 1796 te Broechem. Hij huwde (1) op 13 februari 1824 in Emblem met Anna Catharina Cautereels. Zij was geboren op 1 april 1797 te Viersel als dochter van Frans Cautereels en Maria Barbara Van Hout en overleed op 37-jarige leeftijd in Emblem op 23 januari 1835 [\[generatie VIII\]](#). Dit koppel kreeg twee kinderen:
 - **Anna Maria Keersmaekers** werd geboren op 23 mei 1825 te Nijlen [\[generatie VII\]](#).

- **Jan Baptist Keersmaekers** werd gedoopt op 12 februari 1830 te Nijlen. Hij was schrijnwerker, huwde op 17 december 1872 te Lier met Maria Catharina Becquet en zou op 18 maart 1900 op 70-jarige leeftijd overlijden te Mol. Maria Catharina Becquet werd geboren op 8 december 1837 te Mol als dochter van Gerard Becquet, die er wolspinner, winkelier en herbergier was, en er was gehuwd met Maria Coleta Verrees [\[generatie VII\]](#).
 - In dit huwelijk werd **Rosalie Keersmaekers** geboren in 1873. Zij huwde in Mol op 28 oktober 1899 met Louis Jozef Colonval [\[generatie VI\]](#), en
 - **Louis Keersmaekers** werd geboren op 5 juni 1882 te Mol. Hij huwde in Weert, Nederland met Petronella Hubertina Antonia Smeets en overleed op 9 maart 1959 in Eindhoven, Nederland, op 76-jarige leeftijd [\[generatie VI\]](#).
 - Het koppel had een zoon **Albert Keersmaekers**, geboren op 30 januari 1910 in Weert, waar hij op 6 januari 1936 huwde met Sien Jacobs en waar hij overleed op 22 november 2001 op 91-jarige leeftijd [\[generatie V\]](#).
- Jan Baptist Keersmaekers hertrouwde op 10 juni 1835 in Oelegem met Carolina Catharina Amelberga Van Baeden. Hij zou op 12 januari 1848 overlijden in Emblem, 52 jaar oud. Carolina Van Baeden werd geboren op 6 juni 1803 in Zandhoven als dochter van Adriaan Van Baeden en Joanna Renders [\[generatie VIII\]](#). Het koppel kreeg twee kinderen:
 - **Joanna Catharina Keersmaekers** werd geboren op 30 september 1828 in Zandhoven [\[generatie VII\]](#).
 - **Marie Rosalie Keersmaekers** werd geboren op 14 april 1845 in Emblem. Zij huwde op 20 januari 1870 in Emblem met Jan Leopold Dillen en overleed op 6 november 1918 in Emblem op 73-jarige leeftijd [\[generatie VII\]](#).

[XIIa] **Adriaan Keersmaekers** werd geboren op 2 december 1653 in Lier als zoon van Matthijs Keersmaekers en Elisabeth Van de Wijngaert.

- **Jozef Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1680 [\[zie XIa\]](#).
- **Hendrik Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1681. Hij zou zich vestigen in Kessel. We vinden hem daar terug als bemiddeld kerkmeester in 1732 [\(zie verhaal bij de geschiedenis van Kessel\)](#).
- **Jan Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1682 te Berlaar. Hij huwde op 31 januari 1711 in Berlaar met Anna Bogaerts en overleed op 12 november 1722 te Berlaar. Anna Bogaerts werd geboren op 25 december 1681 in Berlaar als dochter van Michael Bogaerts en Barbara Mariën. Zij overleed op 74-jarige leeftijd op 14 december 1756 in Berlaar [\[generatie XI\]](#). In dit gezin werden zes kinderen geboren:
 - **Joanna Keersmaekers** werd gedoopt op 11 november 1711 in Berlaar. Zij huwde Jan Moons op 2 januari 1751 te Itegem. Zij hertrouwde op 24 oktober 1761 in Berlaar met Corneel Van Dessel en overleed op 7 juli 1779 in Berlaar, 67 jaar oud [\[generatie X\]](#).
 - **Catharina Keersmaekers** werd gedoopt op 16 december 1712 in Berlaar. Zij huwde er Jan Van Dessel op 8 september 1739 en overleed op 5 mei 1757 in Berlaar op 44-jarige leeftijd [\[generatie X\]](#).

- **Magdalena Keersmaekers** werd gedoopt op 16 december 1714 in Berlaar. Zij huwde er op 14 mei 1745 met Gielis Vets en overleed op 13 augustus 1780 in Berlaar, 65 jaar oud [\[generatie X\]](#).
- **Gommara Keersmaekers** werd gedoopt op 3 september 1717 te Berlaar. Zij overleed er, 6 maanden oud, op 25 maart 1718 [\[generatie X\]](#).
- **Frans Keersmaekers** werd gedoopt op 3 maart 1719 in Berlaar [\[generatie X\]](#).
- **Maria Keersmaekers** werd gedoopt op 30 november 1721 in Berlaar. Zij huwde Adriaan Vervoort en overleed op 11 maart 1775 te Berlaar, 53 jaar oud [\[generatie X\]](#).

[XIIa] **Matthijs Keersmakers** werd gedoopt op 31 mei 1617 in Lier Sint-Gommarus als zoon van Matthijs Keersmakers en Margriet Somers. Hij huwde op 17 oktober 1637 in Lier met “Lisken” Van de Wyngaert (getuigen Maarten Van den Wijngaert en Gommaar Keersmaekers) en hertrouwde op 26 januari 1644 in Boechout met Elisabeth Van den Wijngaert. Lisken was een dochter van Maarten Van den Wijngaert. Elisabeth Van de Wijngaert werd gedoopt op 6 april 1626 in Boechout als dochter van Gaspar “Jasper” Van den Wijngaerden en Maria “Maiken” Boets (Boots).

- **Elisabeth Keersmaekers** werd gedoopt op 30 maart 1638 te Lier. Zij is vermoedelijk jong overleden [\[generatie XII\]](#).
- **Johannes Keersmaekers** werd gedoopt op 23 juli 1645 te Lier. Hij is vermoedelijk jong overleden [\[generatie XII\]](#).
- **Magdalena Keersmaekers** werd gedoopt op 28 februari 1647 te Lier [\[generatie XII\]](#).
- **Elisabeth Keersmaekers** werd gedoopt op 30 maart 1648 te Lier [\[generatie XII\]](#).
- **Maria Keersmaekers** werd gedoopt op 4 augustus 1649 in Lier [\[generatie XII\]](#).
- **Gommara Keersmaekers** werd gedoopt op 4 september 1650 te Lier [\[generatie XII\]](#).
- **Adriaan Keersmaekers** werd geboren op 2 december 1653 in Lier [\[zie XIIa\]](#).
- **Joannes Keersmaekers** werd gedoopt op 28 november 1656 in Lier [\[generatie XII\]](#).

[XIVa] **Matthijs Keersmakers** werd geboren omstreeks 1575. Hij huwde op 5 oktober 1597 in Lier met Margriet Somers.

- **Clara Keersmakers** werd geboren omstreeks 1600 in Lier. Zij huwde op 15 november 1620 in Lier met Bastiaan Van Sande [\[generatie XIII\]](#). *Mogelijk* hertrouwde zij in 1632 met Antoon Van Hoof, afkomstig van Onze-Lieve-Vrouwe-Waver.
 - Een zoon uit dit *vermoede* tweede huwelijk, Adriaan Van Hoof, werd gedoopt op 13 oktober 1632 in Onze-Lieve-Vrouwe-Waver, trouwde er op 1 februari 1559 met Magda Uytterhoeven en overleed er op 15 oktober 1669 [\[generatie XII\]](#).
 - Een zoon Martijn Van Hoof werd gedoopt op 7 februari 1639 in Onze-Lieve-Vrouwe-Waver en huwde er op 7 januari 1659 met Elisabeth Heynsmans (Heymans) [\[generatie XII\]](#).
- **Catharina “Lijntke” Keersmakers** werd geboren omstreeks 1602 in Lier. Zij huwde op 6 juli 1624 in Lier met Simon Van Den Brande [\[generatie XIII\]](#).
- **Gertrude Keersmakers** werd gedoopt op 10 maart 1604 in Lier (doopgetuigen Gielis Keersmakers en Gertrude Everbroe). Zij huwde op 13 september 1626 in Lier met Gommaar Keersmaeckers (getuigen Sebastiaan Van Zande en Joris Van Doornik) [\[generatie XIII zie XIVb\]](#).
- **Corneel Keersmakers** werd gedoopt op 15 november 1606 in Lier (doopgetuigen Jan Verhaegen en Barbara Van Tielen) [\[generatie XIII\]](#).

- **Jan Keersmakers** werd gedoopt op 30 januari 1608 in Lier (doopgetuigen Jan Somers en Anna Wittocks). Hij huwde op 2 juli 1628 in Lier met Maria Vranckx (getuigen Jan Vranckx en Peter Van Binnebeeck) en hertrouwde op 16 mei 1634 in Lier met Livina Mindeleers (getuigen Gommaar Keersmaekers en Hans Vranckx) [\[generatie XIII\]](#).
- **Elisabeth Keersmaekers** werd gedoopt op 23 november 1610 in Lier (doopgetuigen Maarten Wagemans en Liesbeth Van Herp). Zij huwde op 2 februari 1627 in Lier Sint-Gommarus met Martijn Celis, die geboren werd op 26 december 1619 in Schoten als zoon van Martijn Celis en Anna Thys [\[generatie XIII\]](#).
 - Haar zoon Jan Celis vestigde zich in Kontich, waar hij op 14 april 1654 huwde met Catharina Van Bostraeten [\[generatie XII\]](#).
 - Een dochter Joanna “Jenneken” Celis werd gedoopt op 29 september 1627 in Lier en huwde er op 4 juli 1655 met Gommaar Van den Wijngaert en op 8 juni 1684 met Frans Stobbaerts⁹ [\[generatie XII\]](#).
- **Barbara Catharina Keersmakers** werd gedoopt omstreeks 1611. Zij huwde met Hendrik Wittock [\[generatie XIII\]](#).
 - Een zoon Joos Wittock werd gedoopt op 21 augustus 1635 in Zwijndrecht [\[generatie XII\]](#),
 - een zoon Paul Wittock werd er gedoopt op 15 april 1646 [\[generatie XII\]](#).
- **Maria Keersmakers** werd gedoopt op 25 maart 1613 in Lier (doopgetuigen Gerard Van Herp en Katelijne Wittock) [\[generatie XIII\]](#). Zij huwde op 30 juni 1635 te Boechout met Pieter Hellemans.
- **Simon Keirsmaeckers** werd geboren omstreeks 1614. Hij huwde met Maria Bessems [\[generatie XIII\]](#).
 - **Emerentia Keersmakers** werd gedoopt op 15 januari 1645 in Boechout. Zij huwde op 30 november 1678 in Boechout met Adriaan De Wolf en overleed op 28 oktober 1710 in Boechout op 65-jarige leeftijd [\[generatie XII\]](#).
- **Anna Keersmakers** werd gedoopt op 26 juli 1615 in Lier (doopgetuigen Corneel Van Dam en Anna Keersmakers) [\[generatie XIII\]](#).
- **Matthijs Keersmaekers** werd gedoopt op 31 mei 1617 in Lier (doopgetuigen Adriaan Nuyens en Maiken Van Rixtel). [\[zie XIIIa\]](#).
- **Pieter Keersmakers** werd geboren omstreeks 1618. Hij was schipper en huwde omstreeks 1642 te Sluis, Zeeland, Nederland, met Mayken De Decker [\[generatie XIII\]](#).
 - Twee dochters, Joanna en Maria, werden geboren te Sluis [\[generatie XII\]](#).

[XIVb] Matthijs Keersmakers werd geboren omstreeks 1580 in de omgeving van Lier als zoon van Adriaan Keersmaekers. Hij huwde omstreeks 1600 in Lier met Margriet Van Grijp.

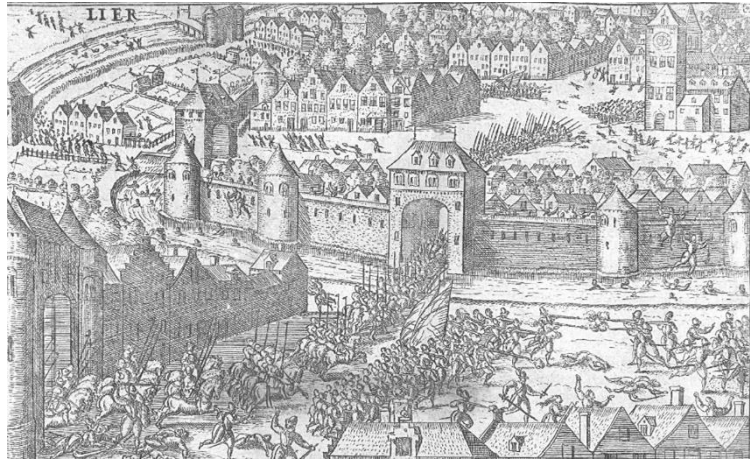
- **Maria Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1600. Zij huwde Godfried Palmans.
- **Dimphna Keersmakers** werd geboren omstreeks 1602. Zij huwde op 7 februari 1627 in Bonheiden met Willem De Wintr (getuigen André De Winter en Hendrik Van de Moer) [\[generatie XIII\]](#).
- **Hendrik Keersmakers** werd geboren omstreeks 1605 [\[generatie XIII\]](#).
 - **Antoon Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1630. Hij huwde omstreeks op 7 januari 1660 te Kontich met Maria Segers en overleed op 20 november 1690 te Kontich [\[generatie XII\]](#).
 - **Peter Keersmaekers** werd gedoopt op 7 januari 1668 te Kontich. Hij huwde op 2 augustus 1705 te Kontich met Petronella Nuijskens en overleed op 18 juli 1748 te Kontich [\[generatie XI\]](#).
 - **Peeter Keersmaekers** werd gedoopt op 14 maart 1717 in Kontich. Hij huwde op 8 januari 1746 in Hove met Johanna Verhoeven die op 29 april

1751 in Kontich zou overlijden. Peter Keersmaekers overleed op 21 februari 1786 in Kontich, 68 jaar oud [\[generatie X\]](#).

- **Pieter Frans Keersmaekers** werd gedoopt op 7 januari 1748 in Lier. Hij was dagloner en huwde op 25 juni 1774 in Herenthout met Joanna Maria Vercorten (Verkorten), landbouwster geboren als dochter van Joannes Vercorten en Anna Roelants, overleden op 26 maart 1823 in Geel [\[generatie IX\]](#).
 - **Corneel Jozef Keersmaekers** werd geboren op 14 augustus 1781 in Wiekevorst. Hij huwde op 12 november 1820 in Tongerlo met Marie Catherine De Winter, die geboren was op 25 april 1784 in Tongerlo als dochter van Jan De Winter en Marie Elisabeth Van Dijck [\[generatie VIII\]](#).
 - **Jan Anselmus Keersmaekers** werd gedoopt op 16 november 1785 in Zoerle-Parwijs. Hij was landbouwer, huwde op 18 november 1815 in Geel met Anne Elisabeth Vleugels en overleed op 11 september 1854 te Eindhout, 68 jaar oud. Anne Elisabeth Vleugels was geboren op 9 juni 1788 in Oevel als dochter van Norbert Vleugels en Thérèse Willems [\[generatie VIII\]](#).
 - **Maria Keersmaekers** werd geboren op 24 maart 1816 in Geel en overleed ongehuwd op 7 november 1857 in Veerle [\[generatie VII\]](#).
 - **Louis Keersmaekers** werd geboren op 7 juni 1818 in Geel [\[generatie VII\]](#).
 - **Frans Keersmaekers** werd geboren op 7 december 1819 in Geel [\[generatie VII\]](#).
 - **Marie Dymphna Keersmaekers** werd geboren op 1 december 1823 in Geel [\[generatie VII\]](#).
 - **Marie Anne Keersmaekers** werd geboren in 1889 in Zoerle-Parwijs. Zij huwde op 20 april 1809 in Geel met Pierre Antoine Rutten, afkomstig uit Tessenderlo als woon van Willem Rutten en Marie Catherine Boons [\[generatie VIII\]](#).
- **Anna Keersmakers** werd geboren omstreeks 1612. Zij huwde op 30 maart 1636 in Rijmenam met Abraham Boets (Boots) die gedoopt was op 5 februari 1606 te Onze-Lieve-Vrouwe Waver als zoon van Matthijs Boets (Boots) en Clara Meert, en die op 60-jarige leeftijd zou overlijden in Rijmenam op 1 januari 1667 [\[generatie XIII\]](#).
- **Gommaar Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1600 in Berlaar. Hij huwde met Gertrude Keersmakers [\[generatie XIII, zie hoger XIVA\]](#) en hertrouwde met Anna Sleecx omstreeks 1636.
 - **Peter Keersmaekers** werd gedoopt op 29 april 1637 te Berlaar. Hij huwde er op 21 november 1663 met Elisabeth Serneels [\[generatie XII\]](#).
 - **Joanna Keersmaekers** werd gedoopt op 12 februari 1665 te Berlaar [\[generatie XI\]](#).
 - **Gommaar Keersmaekers** werd gedoopt op 18 augustus 1667 te Berlaar. Hij huwde er op 8 januari 1695 met Catharina Moons, die gedoopt was op 1 mei 1670 in Berlaar als dochter van Jan Moons en Elisabeth Van Winckel [\[generatie XI\]](#).
 - **Maria Keersmaekers** (*1696) [\[generatie X\]](#).

- **Joanna Keersmaekers** (*1697) [\[generatie X\]](#).
 - **Joannes Keersmaekers** (°1699) [\[generatie X\]](#).
 - **Elisabeth Keersmaekers** (°1702) [\[generatie X\]](#).
 - **Adrianus Keersmaekers** (°1704) [\[generatie X\]](#).
 - **Gommaar Keersmaekers** (°1707) [\[generatie X\]](#).
 - **Pieter Keersmaekers** (°1711) [\[generatie X\]](#).
- **Margaretha Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1618. Zij huwde op 29 oktober 1643 te Bonheiden met Hendrik De Winter, die gedoopt werd op 4 juli 1614 te Rijmenam als zoon van Hendrik De Winter en Anna Vleminckx [\[generatie XIII\]](#).

Prent: de inname van Lier door de (Spaans-) koningsgezinden op 2 augustus 1582 na het verraad van de Schotse huurlingenkapitein Simple. Ook Lier bleef niet gespaard van oorlogsellende tijdens de Tachtigjarige oorlog: *“Die overwinninge der stat Lier hoese de malcontens ingenome en grouwelijcke tiranie daerin bedreven hebben met moorden aen vrouwen en kinderen onnoselyck verraden sijnde van Sempel Capiteijn vande schotten”*.

[XVa] Adriaan Keersmakers werd geboren omstreeks 1555.

- **Matthijs Keersmakers** werd geboren omstreeks 1580 in de omgeving van Lier [\[zie XIVa\]](#).
- **Catharina Keersmakers** werd geboren omstreeks 1584. Zij huwde Pieter Beek en vestigde zich in Melsele, Oost-Vlaanderen. Een dochter Elisabeth Beek werd er gedoopt op 6 november 1616 [\[generatie XIV\]](#).
- **Maria Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1586 in de omgeving van Lier. Zij huwde op 2 mei 1626 in Boechout met Melchior Somers en overleed op 7 januari 1673 in Boechout. De kinderen werden gedoopt in Boechout [\[generatie XIV\]](#).
- **Adriaan Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1589 in de omgeving van Lier. Hij huwde omstreeks 1617 met Joanna Slootmans (Van den Slote, Van Slote). Adriaan Keersmaekers overleed op 3 maart 1653 in Wilrijk. Joanna Van den Slote zou op 25 juni 1660 overlijden te Antwerpen. [\[generatie XIV\]](#). Het gezin kreeg meerdere kinderen:
 - **Martijn Keersmaekers** werd gedoopt op 14 februari 1619 in Wilrijk.
 - **Nn. Keersmaekers** werd levenloos geboren op 28 oktober 1620 in Wilrijk.
 - **Jan Keersmaekers** werd gedoopt op 6 april 1623 in Wilrijk.
 - **Catharina Keersmaekers** werd gedoopt op 2 juli 1625 in Wilrijk. Zij huwde omstreeks 1645 met Adriaan Stobbaerts en overleed op 21 mei 1710 in Wilrijk op 84-jarige leeftijd. Adriaan Stobbaerts was gedoopt op 1 november 1623 in Wilrijk als zoon van Gommaar Stobbaerts en Catharina Verbert. Hij overleed op 15 juli 1714 in Wilrijk, 90 jaar oud.
 - **Adriana Keersmaekers** werd gedoopt op 2 juli 1627 in Wilrijk.
 - **Andries Keersmaekers** werd gedoopt op 12 augustus 1629 in Wilrijk.
 - **Elisabeth Keersmaekers** werd gedoopt op 12 september 1632 in Wilrijk.
 - **Adriaan Keersmaekers** werd gedoopt op 17 mei 1635 te Wilrijk.

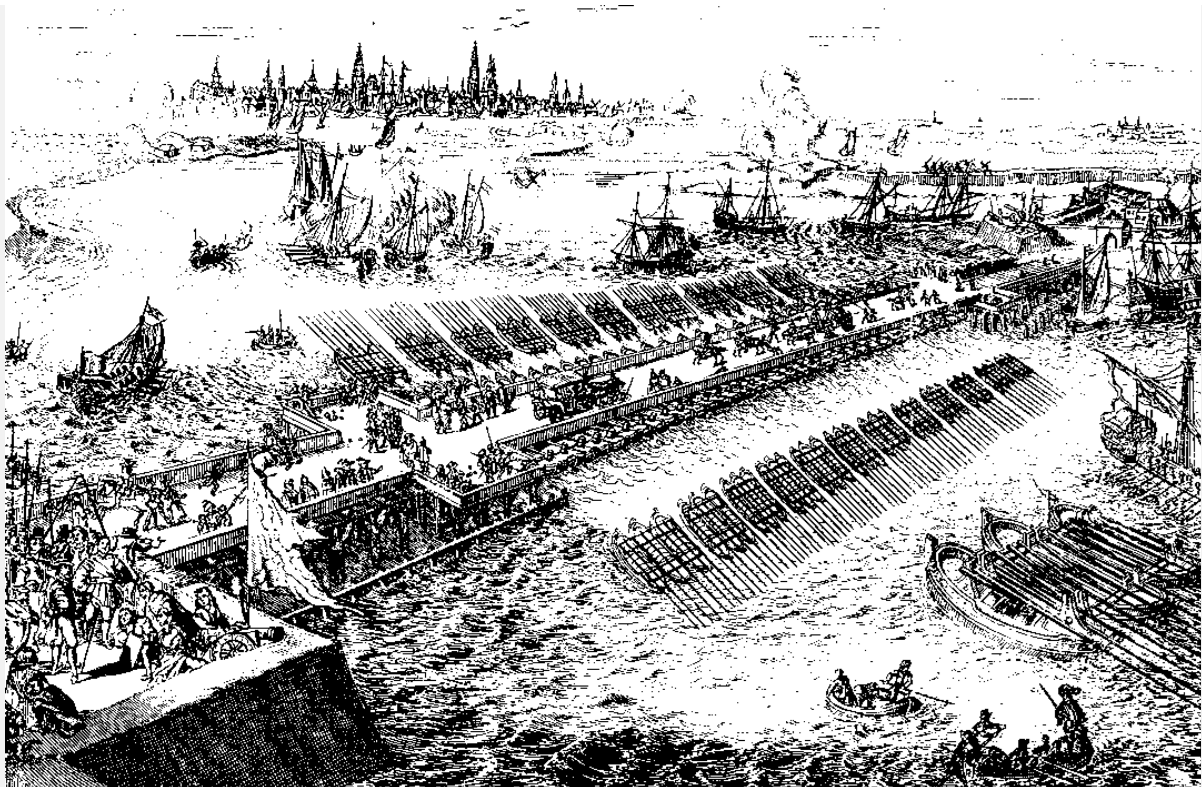
- **Magdalena Keersmaekers** werd gedoopt op 4 september 1639 te Wilrijk.

[XVIa] Nn. Keersmaekers werd geboren omstreeks 1525.

- **Katelijne Keersmaekers** werd geboren in 1549 en huwde op 11 november 1574 in Boechout met Christiaan Smits (Smedts), die geboren was omstreeks 1553 als zoon van Hendrik Smits en Magdalena Schillemans en die overleed in 1637 te Boechout. Christiaan Smits was eerder gehuwd met Anna Heijns, geboren omstreeks 1569 in Lint als dochter van Jan Heijns en Cornelia Taeymans. De (vijf) kinderen uit het eerste huwelijk werden geboren in Vremde bij Ranst tussen 1595 en 1614 [\[generatie XV\]](#).
- **Adriaan Keersmakers** werd geboren omstreeks 1555 [\[zie XVa\]](#).

Oudere en andere vermeldingen van de familienaam

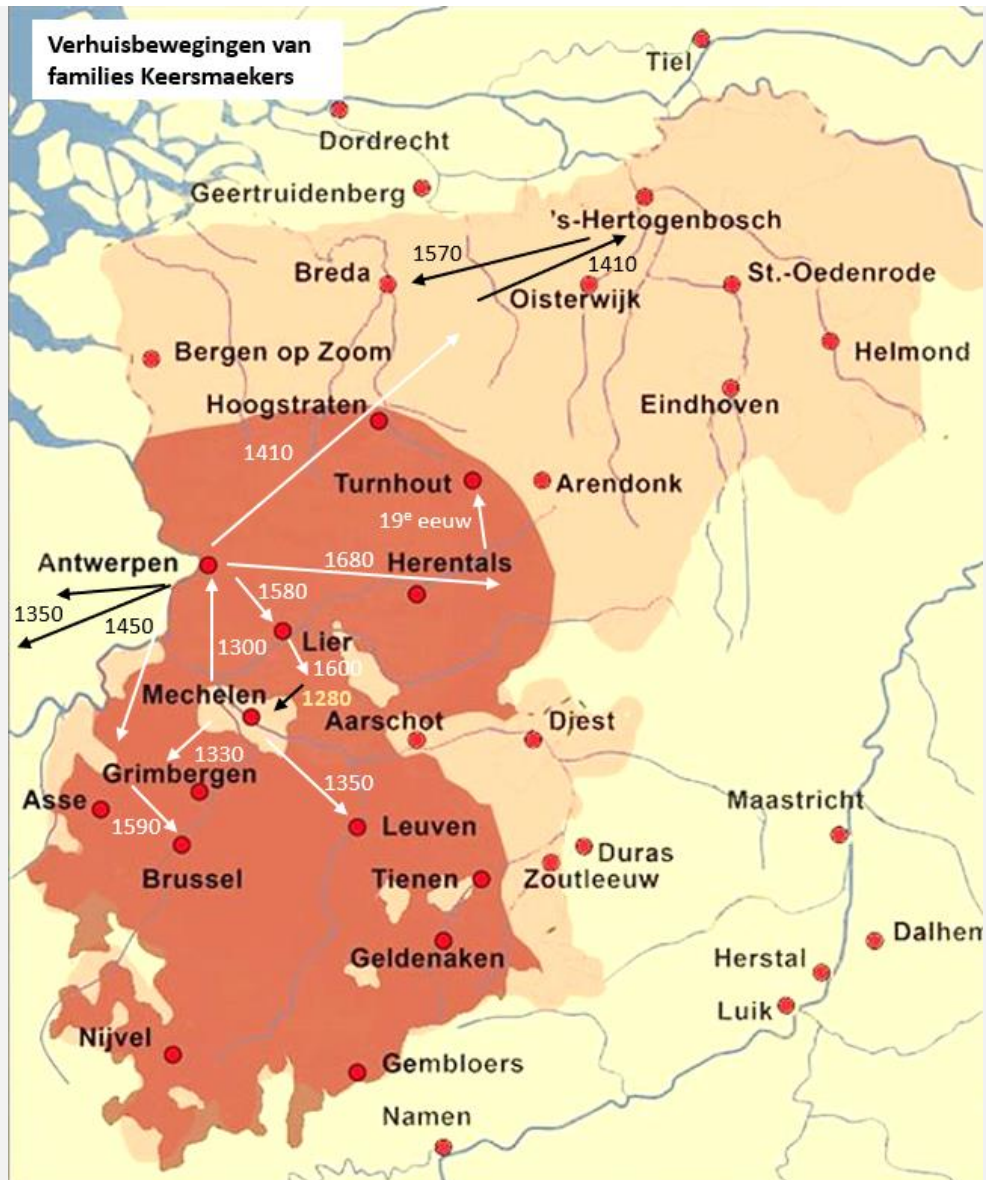
- **Charles Keersmaekers** was een timmerman geboren op 4 juli 1925 in Detroit als zoon van Jack Keersmaekers. Hij oefende het beroep 43 jaar uit en ging met pensioen op 30 juni 1987 Harrison, Michigan.
- **Jules Keersmaekers**, geboren op 2 november 1888 in Hemiksem, huwde op 4 mei 1918 in de parochie Notre-Dame te Arras, Calais, Frankrijk, met Louise Beguin. Zij was een Française, geboren op 23 november 1896 in Querqueville, Frankrijk.
- **Frans Keersmaekers** was veldwachter in Emblem. Hij behoorde tot de zesde brigade en ging er op pensioen in 1839.
- **Henri Keersmaekers** werd in 1827 vermeld als suikerwater stoker in Antwerpen. Zijn weduwe vroeg een vergunning aan en woonde in Steegskens 2398 sectie 4, en de suikerwaterstokerij bevond zich op het Falconplein te Antwerpen.
- In 1794 was **Henri Keersmaekers** kapelaan en biechtvader in de Sint-Andrieskerk te Antwerpen. Op 22 januari 1798 moest hij voor de Franse republiek een eed "*van haet aen het koningsdom*" afleggen en was hij priester af. Hij herriep de eed in 1802 en trad opnieuw in dienst van de parochie Sint-Andries. In november 1812 werd hij benoemd als pastoor van Schilde. Hij bleef in die functie tot hij zich terugtrok in augustus 1829, en overleed op 9 april 1831 te Schilde.
- In 1791 was **Jan Frans Keersmaekers** schepen van Deurne bij Antwerpen.
- Merk dat **Josine Keersmakers** in Belsele huwde op 27 januari 1626 met Jasper Verbraken [generatie XIII]. Zij hertrouwde in Zele, Oost-Vlaanderen, in 1629 met André Van Vossel. Zij behoren tot een Oost-Vlaamse tak van de familie "*de*" Keersmaekers, afkomstig uit de grensstreek tussen het voormalige graafschap Vlaanderen en het hertogdom Brabant in wat nu het noorden van België is, in en rond de stad Antwerpen.

Kaart: het beleg en de val van de stad Antwerpen door de Spanjaarden tussen 1584 en 1585 bleek een kantelpunt in de familiegeschiedenis. Families weken uit in alle windrichtingen toen het economisch verval

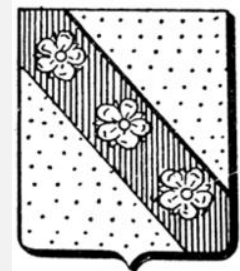
inzette⁴. Families (de) Keersmaekers woonden al in de omgeving in de 13e eeuw, en er waren ook vroegere vermeldingen van families in Oost-Vlaanderen in de 15e eeuw.

Kaart: migraties families Keersmaekers

- **Cathérine Keersmaekers** werd gedoopt in Brussel Sint-Goriks op 20 maart 1593 [generatie XIV]. Er waren families die Brussel woonden. **Jeanne Keersmaekers** huwde er vijftig jaar later in Anderlecht op 10 juni 1643 met Pierre Cools [generatie XIII].
- **Magdalena Keersmakers** werd geboren omstreeks 1578. Zij huwde op 23 april 1600 te Belsele, Oost-Vlaanderen, met Gielis Bauwens [generatie XIV]. In juli 1633 werd er een “*staet van goed*” opgemaakt te Sinaai.
- **Matthijs Kaersmaeckers** woonde in 1573 in Breda, Noord-Brabant, blijkens een notariële akte van 6 april 1573.
- **Martina Keersmakers** werd geboren omstreeks 1568. Zij huwde op 7 februari 1593 te Haasdonk, Oost-Vlaanderen, met Jacob Van Kerrebroeck (of Berrebroeck) [generatie XIV].
- **Jacob Adriaan Kaersmaeckers** woonde in 1567 in de Nieuwestraat in Mechelen [generatie XIV].

- **Elisabeth (de) Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1565 in Hamme. Zij huwde op 25 december 1585 in Waasmunster, Oost-Vlaanderen, met Frans Volckerick en overleed in 1634 te Durmen bij Hamme [\[generatie XIV\]](#).
- **Ida Keersmaeckers** *alias Schrijnmaeckers*⁵ werd geboren omstreeks 1520 in Haacht. Zij huwde Hendrik Ouderoghe *alias Ooms* [\[generatie XVI\]](#). Het gezin woonde te *Hellichterbroeck* onder Rotselaar.
- **Christof (de) Keersmaeckers** werd geboren omstreeks 1505 in Steenhuffel, Londerzeel [\[generatie XVI\]](#), als zoon van **Peter De Keersmaeckers** (°1470) en Anna Van Assche [\[generatie XVII\]](#), de kleinzoon van **Gielis De Keersmaeckers** en Catharina De Schaepdrijver (°1450, [generatie XVIII](#)) die in *vermoedelijk* in Boechout was geboren. Christof De Keersmaeckers huwde er met Margriet Van Linthout [\[generatie XVI\]](#). Zij zijn de stamouders van een uitgebreide tak De Keersmaecker in Londerzeel.
 - Een zoon **Frans De Keersmaeckers** werd geboren omstreeks 1550 te Steenhuffel. Hij huwde te Londerzeel met Anna Goossens omstreeks 1575, hertrouwde er in 1590 met Elisabeth Maes, was meisenier van Londerzeel, schepen (1573-1602), erflaat van Affligem en erflaat van de Viermannen in Londerzeel. Hij werd vermeld als leenman van de prins van Oranje in 1603 [\[generatie XV\]](#).
- Uit het gezin van Peter De Keersmaecker en Anna Van Assche, kennen we behalve Christof ook **Willem De Keersmaecker** (°1505), gehuwd met Katelijne Van Acoleyen, **Rutsaerd De Keersmaecker** (°1520), **Martijn De Keersmaecker** (°1525), **Jan De Keersmaecker** (°1530), **Anna De Keersmaecker** (°1530) die huwde met Peter Maes, **Margriet De Keersmaecker** (°1530) die huwde met Vande Voorde [\[allen generatie XVI\]](#).

Afbeelding: het familiewapen dat door deze familie zou zijn gevoerd in Steenhuffel (Bron: Jos Vergaelen). Wij konden dit evenwel niet verifiëren.

- **Margriet (de) Keersmaeckers** was geboren omstreeks 1480 in Erembodegem (bij Aalst in Oost-Vlaanderen) [\[generatie XIX\]](#) als dochter van **Daniël de Keersmaeckers** (°1440) en Pauwelijne Nn. [\[generatie XX\]](#). Zij huwde er in 1499 met Jan Meerte, heer van het pachthof “Den Helm” te Asse (Vlaams-Brabant). Zij was *vermoedelijk* eerder gehuwd met Hendrik Luypaert (°1465), leenman van het Leemansblok te Opwijk, Vlaams-Brabant. Zij behoren tot een Oost-Vlaamse tak van de familie “de” Keersmaekers, afkomstig uit de grensstreek tussen het voormalige graafschap Vlaanderen en het hertogdom Brabant.
- **Livien De Keersmaecker** werd geboren omstreeks 1475 [\[generatie XIX\]](#) als zoon van **Antoon De Keersmaecker** (°1445) [\[generatie XX\]](#). Hij huwde met Adrienne van der Stegen die omstreeks 1480 werd geboren als dochter van Jan van der Stegen en Adrienne van der Beke. Livien De Keersmaecker overleed in Moerzeke, Oost-Vlaanderen.
- **Catharina De Keersmaecker** werd geboren omstreeks 1425. Zij huwde in Leuven met Walter van den Tympel, die geboren werd in Leuven omstreeks 1420 als zoon van Wouter van de Tympel en omstreeks 1471 in Leuven zou overlijden [\[generatie XX\]](#).
- **Elisabeth Keersmaekers** werd geboren in 1410 in 's Hertogenbosch, Noord-Brabant, Nederland. Zij huwde er met Arnaud Hoernkens (Van Hest) en overleed er in 1486 [\[generatie XX\]](#). Zij was een dochter van schipper **Gielis Keersmaekers** [\[generatie XXI\]](#) en een kleindochter van **Karel (de) Keersmaekers** [\[generatie XXII\]](#).
 - Een zoon, Adriaan Van Hest, werd geboren omstreeks 1430 in Tilburg, Noord-Brabant, Nederland, waar hij huwde in 1455 en overleed in 1500 [\[generatie XIX\]](#).

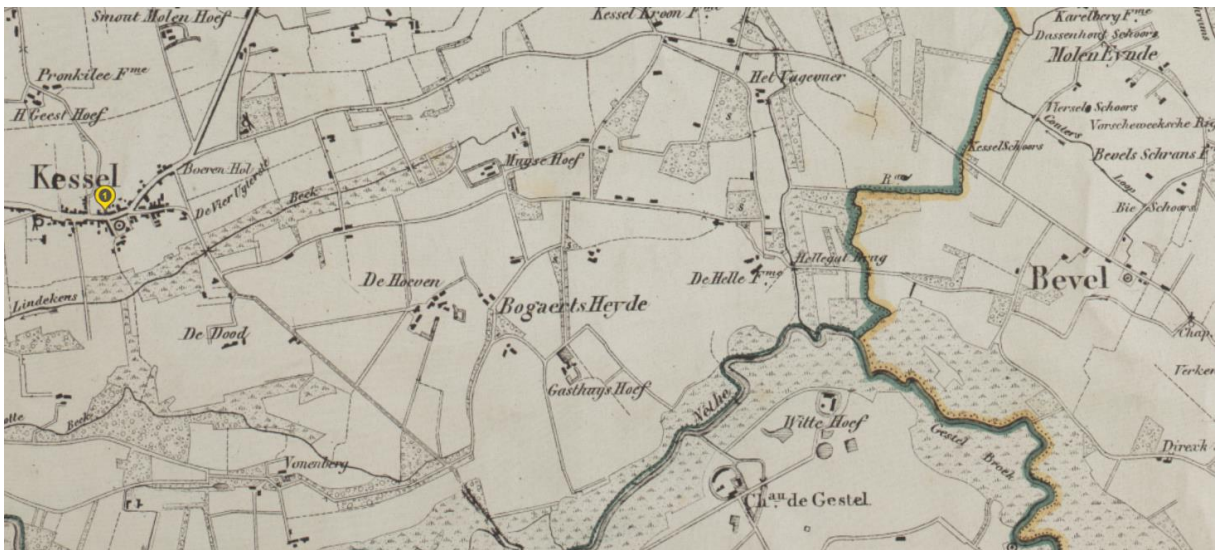
- **Steven de Keersmaecker** Huwde op 11 oktober 1367 in Meise, Vlaams-Brabant, met Joanna Van Hemelrijck, een dochter van Gerard Van Hemelrijck en Margriet Putteman [generatie XXII].
- **Gijsbrecht Keersmaekers** (de Kersmakere) huurde in 1343 in Mechelen twee kamers in de Bogaerdenstraat van Margatha Scoeners, echtgenote van Wouter Van der Bruggen ten 50 denarii en 4 capoenen per jaar blijkens een Schepenbrief van Mechelen.
- **Jan van Berlaer *alias de Keersmakere*** kreeg met zijn zus Catharina in 1337 een huis geschonken in de Lekkernijstraat (rue Plaisance) in Mechelen blijkens een Schepenbrief van de stad. De schenking kwam van Machtild Reymbouds, echtgenote Willem van der Molen, en van Agatha, echtgenote Jan De Bleeke.
- **Jan de Keersmaecker** verkocht in 1317 een erfelijke rente op een huis in de Nieuwe Bruul te Mechelen aan de Heilige-Geesttafel van Sint-Rombouts, blijkens een schepenbrief.
- **Elisabeth de Keersmaekers** werd geboren omstreeks 1290. Zij huwde in 1310 met de Gentenaar Jan van Vaernewijck (1290-1356), een zoon van Simon van Vaernewijck en Alexandrine van der Gracht [generatie XXIV]. Dit is bij ons weten de oudste vermelding van een variante familienaam en zij huwde in een adellijke familie.
 - Kinderen waren Alexander van Vaernewijck (gehuwd met Catharina Van Uutenhove), Elisabeth van Vaernewijck (gehuwd met Nicolaas Uutenhove) en Daniël Van Vaernewijck [generatie XXIII].

Afbeelding: schilderij “Oude vrouw en jongen met kaarsen” van Pieter Paul Rubens in 1616.

Prenten uit 1617 vermeldden onder de afbeelding de tekst “*Quis vetet appposito, lumen de lumine tolli / Mille licet capiant, deperit inde nihil*” wat zoveel betekende als “Wie zou verbieden licht te halen van licht dat nabij is, ook al zijn het er duizend die dat doen, het wordt er niet minder door”, een citaat van Ovidius in *Ars Amatoria*. Het gaf het belang van kaarslicht aan in een tijd dat er van elektriciteit nog geen sprake was en verzinnebeeldt hoe het leven van generatie op generatie wordt doorgegeven.

Intussen in Kessel en Berlaar

Kaart boven: de “Bogaertsheide” in Kessel op de kaart Vandermaelen (1846-1854). Oostelijk is de omgeving van “De Helle” aan de Hellegatbrug aangegeven. Dit zou volgens de overlevering de woonplaats van de voorouders Keersmaekers in Kessel zijn geweest. Ook andere naburige plaatsnamen lieten niet veel aan de verbeelding over: “De Dood” in het westen onder het dorp Kessel, “Het Vagevuer” boven “De Helle”, en er was ook een plaats die “De Hemel” werd genoemd. Net ten oosten van Kessel heette een plaats “De Vier Uysterste”. De Helleweg liep tot noordelijk van “Het Vagevuer”.

Kaart boven: ook op de Ferraris kaart (1771-1778) kwamen deze plaatsvermeldingen al voor. In het zuiden, boven een gebied dat weleer tot de heerlijkheid Mechelen behoorde, lag de (Sint-Elisabeth) “Gasthuishoeve”.

De Grote Gasthuishoeve werd voorheen ook het Sint-Elisabethgasthuis genoemd op de Ferriskaart van 1712. In 1794 werd ook de naam Emmaüşhoeve gebruikt voor het zand- en baksteengebouw. Deze hoeve was vroeger eigendom van de Lierse gasthuiszusters, die er woonden in de eerste twee traveeën (delen van het gebouw), terwijl de andere drie traveeën woonplaats boden aan de boer, met stalling. Bij het woonhuis was een tweeledig bakhuis en een wagenhuis of “karrenkot” - Er was werk voor wagenmakers. Noordelijk en zuidelijk lagen grote poelen.

Kaart boven: de “Hellegatbrugge” werd ook al vermeld op de Frick kaart van 1712.

“Wijk C” op de 19^e-eeuwse kaarten omvatte het oostelijk deel van Kessel dat de banen naar Nijlen en Herentals bevatte, de Kleine Bevelbaan, de Baertstraat, de Langedreef naar Berlaar, en de plaatsen Visseneynde, de Hemel, het Vagevuur, de Hel, de Hoeven en de Gasthuishoeve. De Bogaertsheide bevond zich in “Wijk B”, net zoals delen van de Kleine Bevelbaan, de baan van Lier naar Herentals en Visseneynde. Al in 1579 vermeldde pastoor Luyten de hoeven “De Hemel” met goed bouwland, “De Hel” met schraler bouwland. De “Vier Uitersten” verwees naar een tapperij. Het oud register van de Heilige Geesttafel van Lier vermeldde in 1425 de drie hoeven al onder Nijlen. In 1686 huurde Pieter Sprangers de hoeve De Hel, Karel Dom de hoeve Het Vagevuur en Frans Reynders de hoeve De Hemel. Dat jaar telde de gemeente 80 huisgezinnen en waren er 250 communicanten.

De naam Kessel werd voor het eerst vermeld in 1243 als “Kessela”, en in een pauselijke bul van 1244 vermeldde men “Kessele” bij het bezit van de abdij van Nazareth⁶. Ook pastoor Jan De Vos vermeldde “Kessela” in 1282, terwijl een hertogelijk charter van 1287 de plaats vermeldde als “Kessel”. Een *kessel* was een Saksische benaming voor een versterkte plaats of burcht met een brug, etymologisch verwant met het Engelse (Angelsaksische) woord “*castle*” waarin de “t” niet wordt uitgesproken. Er zou een Romeinse heirbaan door Kessel hebben gelopen die Vilvoorde met Kasterlee verbond, maar dat is bij ons weten nooit bewezen. De *Hoghestraete* of Hooge Baan zou hier alsnog naar kunnen verwijzen.

In Mechelen vinden we 1317 de eerste melding van “de Keersmakere” die als alias “*van Berlaer*” hadden. Vermoedelijk waren de eerste kaarsenmakers in de stad afkomstig van Berlaar, dat een deel van de heerlijkheid Mechelen was. Het ziet er naar uit dat de oudst bekende Keersmaekers al in de omgeving van Berlaar en Kessel moeten hebben gewoond in de 14^e eeuw, dan naar de hoofdstad van het toenmalige hertogdom Brabant trokken om er kaarsen te maken, om er dan goed 240 jaar, of acht generaties, later opnieuw op te duiken.

De heren van Kessel, en de dame die het verschil maakte

De “heren” van Kessel waren de bezitters ‘t Hof van Laken of het goed Rozembroeck, of Kesselhof (Van Roosbroeck, Van den Dijck, Jan van Wezemaal, Bussart heer van Boechout, Jacob Van der Borcht, de familie Van der Rijt, Andries Zeghers, Jan Mols, Marie van der Straeten, de familie de Berthi, Hendrik Hoen heer van Wittegracht, Aldegunde van Broeckhoven, familie de Backere, Teniers, Van der Hort, De Coninck, Jan Gielis Peeters heer van Cleydael, ridder Jozef de Paula van Praet, de heren de Roye de Wichem-Montens en barones van Reynegom de Buzet, in 1760 was het bewoond door de familie Prost de Beauregard).

Een ander goed “Ten Dyke” of de Bogaertse Heide was een ander leengoed, nabij de Nete en het Gestelhof, had andere heren (van den Dyke, van Dedelaer, Janszoon, van de Werve, de Vriese, Hoens – de vermelde heer van Wittegracht-, Kegels, Adriaens, ’s Coninx, van Muizen, van Hamme, de Backere). Emilia van Praet⁷ liet er ter ere van haar vader het kasteel de Bogaertsheide bouwen in 1872-1874. Zij legde de basis voor het godsgasthuis, herstelde de kerk van Kessel, liet glasramen en een hoogaltaar plaatsen en overleed op 27 augustus 1890. Zij zou de geschiedenis ingaan als de weldoenster van Kessel. Haar achterneef Raymond Geelhand-Meyers erfde de goederen maar verhuisde in 1906 naar een ander kasteel te Kapellen. Hij werd opgevolgd door Ludovic Van de Werve-della Faille. Er was ook het Goed ter Ryt met andere “heren” (van Gent, van Santhoven, van Opphem van de Lierse schout, van Vriesele, van Dielbeke, Moys, de Berthi, Collins de Prost de Beauregard, Geelhand). Dit goed versmolt met het Hof ten Dycke. Andere goeden waren het leengoed Borchout dat zijn naam aan een gehucht in Kessel schonk (onder meer Margaretha van Wezele in 1370, Jan Drake), het goed te Dongele (rond 1375 Jan van Tongerlo), het goed te Paddepoele, het goed Ter ouder, het goed Ter Zuert (beiden van 1391 tot 1403 van de Lierse schout Jan Van Opphem). In de 19^e eeuw ontstonden de goeden “Hof ter Biest” aan de Putting (van der Smissen, Gamard), het “Laar” en “Visseneynde” als jachthof (della Faille de Leverghem, woonachtig in Wilrijk, le Brasseur).

Het “pastoriepark” tussen de Pastoriestraat, de Nieuwstraat, de Zagerijstraat en Kessel-Dorp kreeg begin 2022 de benaming “Emilia Van Praetpark” door het gemeentebestuur van Nijlen. Als motivatie werd aangevoerd dat zij in Kessel bekend stond voor “haar onuitputtelijke liefdadigheid”. Zij heeft veel betekend voor de Kesselse gemeenschap in de 19^e eeuw. De schilder Van der Ouderaa schilderde een drieluik in opdracht van jonkvrouw Emelia, waaronder “*De Schepper die het licht van de duisternissen scheidt.*”

Kessel leefde van de landbouw. De Heilige Geesttafel van Lier bezat er in de 15^e eeuw de hoeven “te Bost aan ’t Veken”, verhuurd aan Noyens, Melys, en een hoeve aan de kerk, verhuurd aan Biscop, en in de 16^e eeuw aan van Reusele en van Roosbroeck.

Keersmaekers in de streek: tussen 1580-1600

Bij de haardtellingen in Kessel van 1410-1436 werden nog geen Keersmaekers vermeld. Die woonden dichterbij Antwerpen, aan de andere kant van Lier. Zij verkenden andere delen van het hertogdom Brabant en de ‘overkant van het water’ in Oost-Vlaanderen. Zij kwamen pas rond 1580 in Lier terecht en pas rond 1600 in Berlaar en in Kessel.

Kessel als bedevaartsoord, en de kwestie van de patroonheiligen

Vanaf 1370-1374 is er melding van de parochie Sint-Salvator (“*de zaligmaker*”) aan een plaats die “*aen ’t Cruce*” heette⁸. In 1377 werd aangevangen met de bouw van een kerk. Mogelijk ging het ook om een kruisbeeld gemaakt van een heilige boom in een heilig woud, zoals dat ook op plaatsen als Scherpenheuvel legendarisch begon. Althans, zo dacht kanunnik Reusens er over aan het eind van de vijftiende eeuw en er zijn wel degelijk sporen van een grote toeloop van bedevaarders die het kruisbeeld van Kessel wilden zien in de tweede helft van de 14^e eeuw. De heilige zou geholpen hebben bij doofheid en hoofdpijn.

In 1562 werd als tweede patroonheilige door landdeken Dieltjes van Antwerpen ook Sint-Matheus vermeld. Het was niet ongewoon om naast een patroonheilige van een plaats ook een patroonheilige van een kerk aan te stellen. In 1653 werd er door het Aartsbisdom van Mechelen duidelijkheid verschaft: Sint Salvator is de eerste, en Sint-Matheus de evangelist komt in tweede orde. In 1802

zouden de parochies Kessel en Gestel zich verenigen en toen werd de Heilige Lambertus patroonheilige, de *“geloofsverkondiger der Kempen”*, al erkende men het belang van de schutsheilige Sint Salvator. Het Aartsbisdom zou de verwarrende communicatie rond de patroonheiligen later toeschrijven aan de ontredde die ontstaan was door de Franse omwenteling. In oktober 1823 werd in een koninklijk besluit van Willem I van de Nederlanden vastgelegd dat de kerk van Gestel een bijkerk was van die van Kessel. Na de Belgische revolutie in de jaren 1830, werd de regeling teniet gedaan.

Kessel in woelige jaren en iets over de goede zeden

Begin 15^e eeuw was het hertogdom Brabant ten prooi aan een burgeroorlog en dat zorgde ook in Kessel voor narigheid en extra belastingen, zodat er in 1495 slechts 33 bewoonde huizen werden geteld waarvan er 20 voor rekening van de Heilige Geesttafel (toenmalige OCMW) werden beheerd. Enkele van de hoger vermelde heren, met name van Tongerlo en Peeters, kwamen in opspraak in 1420 omdat zij de kerkgelden *“verroekeloosd”* hadden en moesten een geldboete betalen. Gewone lieden kwamen er meestal niet zo makkelijk van af. Op 17 december 1436 had Katelijne Van Tielen zich misgrepen door te roddelen over de dienstmeid van Jan van Wezemaal, en zij moest publiekelijk verklaren dat demeid *“een goeden wive”* was en een boete betalen én op bedevaart gaan. Op 12 december 1438 kreeg de Kesselse Heintje De Winter een straf omdat hij 's nachts bij Augustijn de Vakene koren zou hebben gestolen. Hij moest twee geldboetes betalen en op bedevaart gaan naar Keulen, zo niet zou hij *“zijn voorste lid verliezen”* (...). De Kesselse Geert Ooms had onzedige en dreigende woorden gesproken en werd op 4 maart 1477 verbannen voor tien jaar. Mocht hij sneller terugkeren, dan zou hij zijn hoofd verliezen (...).

In 1566 tijdens de beeldenstorm richtten de geuzen vernielingen aan in de kerk. Het altaar moest uit de kerk worden gedragen en gelijmd, en de kerkdeur diende hersteld. In 1577-1578 werd er in de omgeving van de *“Bijvang van Lier”*, waartoe Kessel behoorde, geplunderd en werden huizen vernield zowel de Staatsen als de Spanjaarden. Op 2 maart 1578 werd ook de kerk van Kessel geplunderd door de geuzen of Staatsen. In deze periode zochten families Keersmaekers hun geluk in Lier, Berlaar en Kessel (1580-1600). In 1580 kwamen de Antwerpenaars de kerk van Kessel plunderen. Pastoor Jan Luyten (1578-1594) kloeg er over in zijn dagboek en vermeldde een derde plundering door de geuzen in februari 1584. Vensters, altaars, boeken, banken en ornamenten waren vernield en gestolen. In 1583 werd de kerk van Vremde afgebrand en dan volgden de kerken van Broechem, van Duffel, van Heist-op-den-Berg en van Wommelgem. Het moet voor wat onrust hebben gezorgd in naburige dorpen. In 1590 droeg Kessel bij aan losgeld om de landdeken van Lier te bevrijden. Die was *“door de Hollanders gevankelijk weggevoerd.”* In 1597 werden de klokken van de kerk van Kessel geroofd. Eind 16^e eeuw sloeg ook de pest toe.

In 1612 werden er op Palmzondag noten, krakelingen, vijgen en appels uitgegooid naar de schoolkinderen. Met Pasen 1614 deelde de pastoor niet minder dan 16 pond peperkoek uit aan de communicanten.

Hendrik Keersmaekers, de kerkmeester van Kessel

Op 10 maart 1732 tekenden de toenmalige pastoor Joannes Van de Perre met de kerkmeester Hendrik Keersmaekers en de Heilige Geestmeester Cosmas Dillen een verbintenis om de armen te steunen. Aanleiding was de regeling van een geschil op bestuurlijk domein. De procureurs van Lier waren Balthazar Berkckmans en Louis Stobbaerts: *“om door hun als neuteraele personen volgens equitijd van justitie gedecideert ende gereguleert te worden”*. De pastoor, de kerkmeester en de Heilige Geestmeester verpanden elks 14 gulden.

De vreedzame “patatten” revolutie, de Brabantse en de Franse

In 1740-1760 vond een vreedzame revolutie plaats in de provincie Antwerpen. De aardappelteelt werd ingevoerd, de knolvrucht maakte voortaan deel uit van de dagelijkse voeding en verdrong de alom vertegenwoordigde erwten en bonen. Het duurde niet lang of er kwam een belasting op de “patatten” (1766). In 1760 ontstond het jaarlijkse Sint-Ceciliafeest in Kessel. Er was een bijen(imkers)gilde die in 1766 45 leden telde en 66 bijenkorven. In 1779 stelde de gemeente dokter Bosmans en apotheker Hobaert aan om de “*arme lieden die aan den rooden loop en de rotte koorts leden*” te verzorgen. Koster Verhulst van Berlaar beweerde in 1794 dat het Frans leger de rode loop had meegebracht naar de dorpen aan de Nete. In Gestel waren 13 van de honderd communicanten eraan bezweken, en Berlaar telde 30 volwassen sterfgevallen. Er had in 1746 een Frans leger gekampeerd in Gestel en er waren in mei en in juli twee Franse soldaten verdronken toen zij gingen zwemmen in de Nete.

In 1789 genoot de intekenlijst om kanonnen te bekostigen voor de Brabantse omwenteling ook in Kessel bijval. Samen met Nijlen, Bevel en Hagenbroeck werden drie kanonnen gesponsord. De Brabantse revolutie werd ook wel als de “eerste Belgische” bestempeld en was tegen het Oostenrijks gezag van keizer Jozef II gericht.

In december 1789 ontstond voor een korte tijd de “*Republiek van de Verenigde Nederlandse Staten*”. Die was geen lang leven beschoren: door onderlinge ruzies en doordat de Pruisen de opstandelingen in de steek lieten, herstelde het Oostenrijks gezag in juli 1790.

In 1794 was de streek getroffen geweest door een zeer hete zomer zonder regen “*t welk noyt mensch alzoo beleefd en heeft*”, schreef

koster Verhulst. Er waren twee hospitalen van gekwetste en zieke Hollandse soldaten waarvan er veel door de hitte omkwamen. Zij werden begraven in een hoek van het bos van Gestel. Er was ook een Hannovers regiment gepasseerd die aan de Boekt een brug hadden aangelegd en die als “zeer charmant volk” werden ervaren. Zij hadden genoeg geld en betaalden alles, en zij gingen de Franse voorposten te lijf tot in Koningshooikt en Beerzel. De Fransen hadden geen goede naam: zij plunderden de kastelen en hoeven in de omgeving.

In 1797 behoorde Kessel met Gestel, Nijlen, Itegem en Berlaar tot het Franse kanton Berlaar en een trompetter met twee gendarmen¹⁰ kwam op 12 oktober 1797 aankondigen dat alle jonge mannen tussen 20 en 25 in het leger werden ingelijfd. Bij ons weten stonden er geen Keersmaekers uit de omgeving van Kessel vermeld op de militielijsten. Enkel Gommaar Keersmaekers uit Broechem en Corneel (de) Keersmaekers uit Lier werden in 1813 ingelijfd in het leger van Napoleon.

De verplichte legerdienst leidde tot verzet door zogenaamde *Brigands* of “patriotten”. Een goede week later braken zij in Berlaar de kerkdeuren open die door de Fransen waren vergrendeld, en toegestormde gendarmen uit Itegem werden op gewerschoten onthaald en moesten de aftocht blazen.

Afbeeldingen: Oostenrijkse “Kronenthaler” uit 1784 die in het hertogdom Brabant in voege komt. De munt droeg de afbeelding van keizer Jozef II. Hieronder een, eveneens zilveren, Florijn ten tijde van de Brabantse Omwenteling in 1790.

Afbeeldingen: Franse munten, geslagen in Parijs ten tijde van het Directoire (1795-1799) en Franse Frank ten tijde van Napoleon (1804-1813).

De brigands haalden de kerkregisters terug in het Rameyenhof, waar de Franse commissaris Van Den Bosch kantoor hield. Men wilde ten allen tijde vermijden dat de Fransen te weten zouden komen waar de dienstplichtige jongeren konden worden gevonden. Dit was de periode die als de “Boerenkrijg” in de geschiedenisboeken zou terecht komen en die tot heel wat onrust leidde bij de bevolking. De Fransen namen wraak: in januari 1799 werd het kruisbeeld op de Kruiskensberg door twee soldaten te paard opgehaald en het werd verbrand op de Zwanenberg. In november 1799 werden de klokken van Gestel en Berlaar naar Lier gevoerd. In juli 1800 werd de Gestelse pastoor Willem Helsen door de Fransen gevangelijk weggevoerd – Hij zou vier jaar in een kasteel in Picardië worden opgesloten. In mei 1801 gingen de hovenierswoning, de remise en de brouwerij van het Gestelhof in vlammen op.

Afbeelding: het huidige kruis op de Kruiskensberg werd in 1864-1865 opgericht. De plaats was al een bedevaartsoord in 1260 toen een herder op miraculeuze wijze genas van koorts toen hij water van de bron had gedronken.

Afbeelding: re-enacter in Frans uniform, Waterloo, 2015 © laurentii.be

Er waren nog andere meldingen van dienstplichtige Keersmaekers:

- David Keersmaekers uit Liezele werd in 1803 vrijgesteld van de dienst wegens ziekte. Hij lag in het hospitaal Saint-Denis met syfilis (...). Hij was een zoon van Gerard (De) Keersmaekers. Zijn vervanger, geregeld in 1804, was Joseph Van Roosenbroeck uit Lier, en die zou in 1805 wegens desertie worden veroordeeld. Als reden gaf hij aan dat hij als vervanger “zijn vergoeding niet had gekregen”.
- Gommaar Keersmaekers was kanonnier van de 17^e compagnie 1^e regiment artillerie toen hij in het hospitaal van Middelburg, Nederland, werd opgenomen en er overleed op 23 oktober 1808.
- Joos Keersmaekers uit Leest kreeg een klacht aan zijn been in 1813 omdat hij niet was komen opduiken, terwijl zijn broer Jacques in 1807 zou worden ingelijfd (maar in 1813 vrijstelling kreeg wegens broederdienst van een andere broer, Philip).
- Jan Frans Keersmaekers uit Hoboken kreeg in 1814 vrijstelling van legerdienst omdat zijn broer al was ingelijfd.
- Jan Baptist Oosters werd op 28 augustus 1810 veroordeeld door de krijgsraad van Mechelen wegens weerspanningheid. Hij was een zoon van Joanna Keersmaekers en Jacques Oosters.
- Peter Frans Keersmaekers uit Zoerle-Parwijs kreeg in 1809 vrijstelling “vanwege platvoeten”.

In 1831 werd een stenen korenmolen opgericht aan de Oude Bevelsesteenweg 21 te Kessel. Die werd vermeld als de “molen Keersmaekers”. De molen werd in december 1904 eigendom van Pieter August Keersmaekers, kleinzoon van Pierre Keersmaekers [zie VIIIa], en vervolgens in september 1919 nam zijn zoon Louis Jozef Keersmaekers over. De molen was nog steeds van de familie Keersmaekers in 2014.

De graaf en gravin van der Steghen *de Schriek*-Geelhand werden in 1893 plechtig ingehaald in Kessel. Zij betrokken het goed dat de Kesselse weldoenster Emilia van Praet had bewoond. Een stoet reed hen tot Lier tegemoet. Men beeldde de opkomst van de parochie Kessel uit, de bedevaart naar het kappelletje van Sint Salvator, en dat alles begeleid door "*schoone gezangen*". In deze periode baatte Gust Keersmaekers de herberg "*den Leeuw*" uit in Kessel. Hij was een kleinzoon van Pierre Keersmaekers [zie [Villa](#)]. Rond 1900 was het Gasthuis een liefdadigheidsinstelling die door de zusters Annonciaten werd bediend. Er was een gemeentelijke jongensschool met hoofdonderwijzer Frans Dens, er was een meisjesschool gerund door de zusters Annonciaten en de schoolbevolking bestond uit 351 kinderen. Er waren twee fanfares: Sint-Cecilia (°1873) en De Eendracht (°1900). In 1908 werd begonnen met de bouw van het fort van Kessel waar vroeger een uitgestrekte hoeve stond, het werd in 1912 voltooid, maar het was niet gevechtsklaar toen de "*Grooten Oorlog*" uitbrak.

De "Grooten Oorlog" en de Tweede

Het Fort van Kessel maakte deel uit van de buitenste verdedigingsgordel van de stad Antwerpen. In 1912 werden alle woningen in de buurt van het fort platgebrand, om het schootsveld goed te maken. In 1913 werd het fort bewapend met ondermeer kanonnen en gepantserde waarnemingsklokken van Cockerill. Het telde 330 manschappen tijdens de eerste wereldoorlog, het werd voorzien van loopgraven en prikkeldraad tussen de velden tot het fort van Lier en het vee werd binnen de verdediging gebracht. De toren van de kerk van Kessel diende als uitkijkpunt.

Op 4 oktober 1914 om zes uur in de ochtend kwam het fort onder vuur te liggen van zware Duitse kanonnen vanuit Berlaar en Itegem. 123 granaten later was het buiten werking gesteld en de soldaten vluchtten naar het bos achter het fort. Dat was de "*slag van Kessel*" die één dag duurde. Drie dagen later werd er zwaar gevochten in Berlaar door de Duitse 26e Landwehrbrigade en het Belgische 9e Linie.

Johanna Gabrielle Keersmaekers huwde een Duitse spoorwegman

Name (bei Ehefrauen auch Geburtsname) Nom (pour les femmes, indiquer aussi le nom de jeune fille) Name (in the case of married women state also maiden name)		Afbeelding: Johanna Maria Gabrielle Keersmaekers werd geboren op 27 februari 1894 in Berlaar. Zij huwde in december 1915 met een Duitser en het gezin vestigde zich in Nordstemmen, Nedersachsen, Duitsland. Zij overleed op 15 augustus 1968 in Nordstemmen, Duitsland.
REINECKE geb. Keersmaekers		
Vornamen / Prénoms / Christian names Johanna Maria Gabrielle		
Geburtstag / Date de naissance / Date of birth 27. Februar 1894		
Geburtsort (Land, Kreis) / Lieu de naissance / Place of birth Berlaer (Belgien)		
Größe / Taille / Height 158 cm		
Farbe der Augen / Couleur des yeux / Colour of eyes braun		
Unveränderliche Kennzeichen Signes particuliers / Unchanging marks keine	Unterschrift des Inhabers / Signature du titulaire / Signature of bearer <i>Gabrielle Reinecke</i>	
2 Nr.B 2224790	3 Nr.B 2224790	

Johanna Marie Gabrielle Keersmaekers was een dochter van Florent Keersmaekers en Marie-Thérèse De Vos [zie Vla]. Na haar huwelijk nam zij de familienaam van haar echtgenoot aan en ging zij door het leven als Gabrielle Reinecke.

Foto: Herman Reinecke, kerst 1916. Hij werkte bij de Duitse spoorwegen. De foto werd genomen bij fotograaf L. Van den Broeck-Schroyens in de Bergstraat 216 te Heist-op-den-Berg.

Hij kwam om het leven bij een zwaar treinongeval "Überfahren durch Zug" op 24 augustus 1948.

Foto onder: Herman Reinecke op 25 juni 1948, enkele maanden voor het ongeval. **Foto rechts:** Gabrielle Reinecke (Keersmaekers) in mei 1950.

In 1935 werd een eerste wielkerkers georganiseerd in Kessel. Het werd een jaarlijkse traditie die nog lang zou meegaan. Eén van de vedetten was wielrenner Louis Keermaekers (°10-01-1923, Berlaar - +05-10-1993).

De molen "Keersmaekers"

De molen Keersmaekers was de eerste wereldoorlog goed doorkomen, maar werd op 18 november 1919 beschadigd tijdens een storm. In 1945 zou een vliegende bom op goed 30 meter van de molen inslaan en de molen fel beschadigen – de

inslagaten zijn nog zichtbaar op een foto van 1996¹².

Het Fort van Kessel speelde in de tweede wereldoorlog een kleine rol als “infanteriesteunpunt”. Op 14 mei was de kerktoeren van Kessel, net zoals die van Berlaar, vernield door het Belgische leger. Op 16 mei 1940 vluchtten de Belgische soldaten en nam de 56^e Duitse Infanteriedivisie er zijn intrek. Na de oorlog zou het fort worden bewoond tot 1974 om daarna als recreatiegebied te dienen. Kessel werd op 4 september 1944 bevrijd. In mei 1940 was de familie Keersmaekers-Bouwen [zie Va] per fiets op de vlucht geslagen naar het zuiden van Frankrijk. In de herfst 1940 keerden zij terug. Zoon Henry was amper 16 toen hij zijn eerste verzetsdaden pleegde, zoals het doorknippen van kabels.

Oorlog laat meer littekens na dan eretekens. Tijdens het bombardement van de Erla fabriek in 1943 kwamen Emiel, Gustaaf en Jozef Thys uit Kessel om. Irena Keersmaekers kwam om wanneer een vliegende Bom insloeg bij haar woning in de Jaak Blockxstraat in Mortsel.

Frans (°21-05-1918) en Charles Keersmaekers (°12-08-1939) kwamen om tijdens een luchtaanval op de Van Peborghlei in Antwerpen op 5 april 1943. Zij woonden in de Herfstlei 68 te Edegem.

Foto's: Oberstleutnant Eberhard Rodt en de Duitse legergroep A.A.25 aan de vernield kerk van Berlaar op 16 mei 1940¹³.

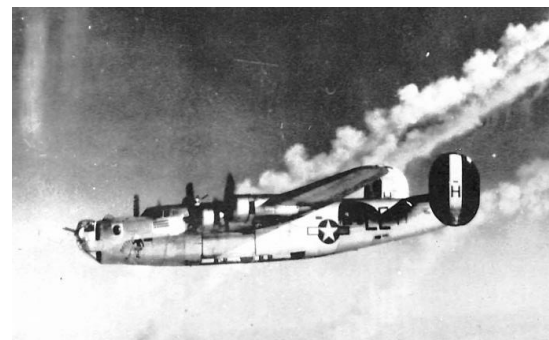
Een “Vliegend Fort” stortte

neer in Berlaar

Henry Keersmaekers [zie IVa] zag op 30 juli 1943 talrijke geallieerde vliegtuigen boven Antwerpen komen aanvliegen richting Duitsland. Hij zag hoe één vliegtuig B17 getroffen werd door het felle Duitse afweergeschut. Toen het vliegtuig boven Lier en Berlaar vloog, nadat de bemanning het had verlaten boven Koningshooikt, brak het in twee en het voorste deel, met draaiende motoren, stortte neer in de Bosstraat in Berlaar. De boerderij Van Hove ging mee in de vlammen op. Het achterste deel kwam neer in de beemden. Gearachuteerde bemanningsleden werden onderschept door Duitse soldaten¹⁴. Later kwam Henry te weten dat één van de burens een pilotenkap had gevonden met de naam “J. Hoke, USA” er in, gemaakt bij Dobbs op 5th Avenue in New York en de naam van het vliegtuig “Red Head”.

Het Amerikaanse vliegtuig, een Boeing B-17 of in de volksmond “Vliegend Fort” genoemd, werd om 9.30h geraakt door de Duitse piloot Hans-Walter Sander en zijn Messerschmitt Bf 109 van het 8./Jachtgeschwader *Slageter* 26¹⁵. Het vliegtuig behoorde tot de 388^e Bomb Group, 563 Bomb Squadron en was herkenbaar door de “H” op een gele achtergrond op de staartvleugel. De bemanning van de B17 had om 3 uur 's morgens een briefing gekregen. De dag voordien hadden ze een missie nog moeten afbreken door technische problemen, maar die dag waren ze vastbesloten om de missie te halen, “al was het met de fiets”¹⁶. Het vliegtuig kreeg al te maken met Flakgranaten (Duitse luchtdoelartillerie) vanaf het moment dat

het de Belgische kust naderde. Eén granaat trof de rechtere vleugel die gevuld was met brandstof. Het vliegtuig ging in duikvlucht en de piloot schreeuwde "Bail out! Bail out!".

De tien vliegers konden springen. Vier van hen werden snel gevangen genomen: Staff Sergeant Ralph May, mekaniker Orville Lewis werden bij Duffel gesnapt, radiotelegrafist Walter Togel in Lint, en Harlan Oakberg in Kontich. Op 2 augustus werden zij op transport gezet naar Duitsland. Slechts één bemanningslid kon ontsnappen, co-piloot Billy Hocker. Hij keerde terug naar Groot-Brittannië.

De buikkoepelschutter Sam Tucker zag twee Duitse jagers naar zich toe vliegen terwijl hij aan zijn valscherf hing. Ze deden een "Heil"-teken en lieten hem met rust. Hij landde in een tuin vlakbij een boerderij. Pas weken later kon de bezetter nog eens vijf leden van de bemanning snappen. De piloot Earl Eugene Pickard werd na een maand gevat in Frankrijk. Ook de bommenrichter tweede luitenant Wallace Solderberg, Sam Tucker, tweede luitenant Robert J. Hoke en de staartschutter Donald Boy. De laatste was door Belgen geholpen en naar de Franse ontsnappingslijn gebracht.

Op 3 december 1943 botste een trein op de Lisp in Lier en dat had zware gevolgen, ook voor de inwoners van Kessel. Er vielen zes doden uit Kessel. De lijkkasten werden van Lier naar Kessel overgebracht, schoolkinderen vormden een erehaag van het gemeentehuis tot aan de kerk en zowat het hele dorp stroomde samen op de uitvaart.

Vriendschap met een Amerikaanse GI

Tijdens de bevrijding, in november 1944, sloten Henry Keersmaekers [zie IVa] en André Boeckstaens (uit de Legrellestraat in Berlaar, emigreerde nadien naar Engeland) vriendschap met de Amerikaanse korporaal Kenneth "Kenny" Harvey die in Berlaar was gestationeerd.

Kenneth was afkomstig van French Lick in Indiana en opgeleid in het West Range kamp in Irwin, Californië. In juni 1944 was hij in Engeland, klaar om in de nasleep van de landing in Normandië te worden ingezet op het vasteland. Bij de overtocht van de Verenigde Staten maakte hij zich de bedenking dat hij er goed aan had gedaan om bij het leger te gaan en niet bij de zeemacht. Hij had heel de overvaart last gehad van hoofdpijn. In Engeland verbaasde hij er zich over hoe goed georganiseerd de Engelsen waren, veel mensen op een klein eiland en die lieten geen vierkante inch van het land onbenut¹⁷. Kenneth kwam aan in Gestel bij Berlaar rond 9 november 1944 en zou er niet zo lang blijven.

De Amerikaanse aanwezigheid in Berlaar trok de aandacht. Amerikaans geschut probeerde V-bommen neer te schieten. Henry en André rookten een sigaret met enkele soldaten en Kenneth vroeg Henry voor het eerst om Nederlandstalige borden te maken "Geen toegang" in ruil voor sigaretten. Henry zocht Kenneth daarna regelmatig op in de koude en donkere november nachten. Henry maakte "no entry" borden, deed de was voor Kenneth, en kreeg in ruil vlees en soep. Rond kerstmis 1944 vonden Henry en André het Amerikaanse kampement verlaten. Zij waren gemobiliseerd richting de Ardennen. Henry werkte aan het onderhoud van diesel locomotieven voor het Britse leger, opende in 1966 een Mazda garage in de Herfststraat in Berlaar en in 1982 nam zijn zoon Edwin [zie IIIa] de zaak over.

Kenneth Harvey zou omkomen in de aanloop naar de slag van Bastogne, ter hoogte van Luik, op 19 december 1944. In augustus 1945 bereikte het nieuws Henry en André. Het was een hechte vriendschap die Henry zijn hele leven zou bijblijven. Menig winter trok Henry met zijn echtgenote Josephine en zijn broer René naar Bastogne om Kenny te herdenken.

Andere vermeldingen van Keersmaekers

Verzetsstrijder Gerard Keersmaekers

Indien Uw buren of kennissen geen radio mochten bezitten nodig hun dan eens uit om een uitzending bij U te mogen beluisteren.

Wij vestigen er Uw aandacht op, dat er op de hele wereld geen toestel bestaat waarmede de vijand kan uitzoeken op welke golflengte uw toestel staat ingestel. Zorg er alleen voor dat buiten Uw kamer het geluid niet hoorbaar is. De moffen storen de uitzendingen van de Engelse radio, mocht op de gewone golf lengte, waarop U gewoonlijk luistert, gestoord worden, schakel dan over op een andere golflengte, U vindt er dan zeker één waarop U de uitzending goed kunt beluisteren.

Teneinde de waarheid niet te horen
Laat Goebels, onze omroep storen,
Maar hij stoort zichzelf hetmeest
't Bewijst hoe hij de Waarheid vreest.

Afbeelding: knipsel uit "De Vrijbouter" dat de bevolking oproep om naar de vrije zenders te luisteren.

Gerard Keersmaekers was de oprichter van de populaire vooroorlogse katholieke Vlaamse radio omroep "Radio Loksbergen" in 1936. De zender bevond zich op de Kluisberg in de gemeente Loksbergen en er was een studio in Diest. Gerard demonteerde het zendkristal op 10 mei 1940 en vluchtte er mee naar Calais toen de oorlog uitbrak. Het zendkristal lag achterin de auto toen het gezin ermee vluchtte. De Duitsers verzegelden de studio en brachten het zendpark op de berg Reinrode tot ontploffing. Het gezin keerde in juni 1940 terug naar huis.

Gerard werd deel van het geheime leger en begon in 1941 op verplaatsing uit te zenden onder de naam "Radio Heraus", onder meer uit Diest en op de toenmalige Philipstoren in Leuven. Hij bracht gedetailleerde en correcte informatie onder de neus van de Duitsers.

Hij riep op om geen koper aan de Duitser te overhandigen omdat het zou worden gebruikt voor de oorlog. Degrelle, Verschaeve, Borms en Declercq moesten het ontgelden. Hij vroeg zich af waarom de geestelijke overheid deze schurken de faam van de kerk en de godsdienst in de modder liet trappen door een vreemde meester te dienen. Hij gaf cijfers over de gesneuvelde arbeiders die in Duitsland waren gaan werken. Hij vergeleek arbeiders die in Duitsland gingen werken met nieuwe soldaten die Hitler naar het front kon sturen. Hij gaf aan geen cent meer uit te geven aan Belgische dagbladen omdat die werden gesteund door de bezetter.

Hij werd in 1942 door de Reichssicherheitsdienst gearresteerd tijdens een uitzending vanop de Philipstoren te Leuven. Hij ging maanden in gevangenschap in van Antwerpen, en werd met het laatste transport naar Buchenwald gevoerd. Gerard Keersmaekers zou er in februari 1945 omkomen, enkele maanden voor de bevrijding van het kamp in april.

Gerard Keersmaekers overleed op 41-jarige leeftijd. Hij was geboren op 5 mei 1903 in Berchem en liet een zoon Joseph Pierre August Keersmaekers na, geboren op 23 juli 1928 in Antwerpen en gehuwd in september 1956 in Borgerhout. Zijn zoon was 12 toen zijn vader werd gearresteerd.

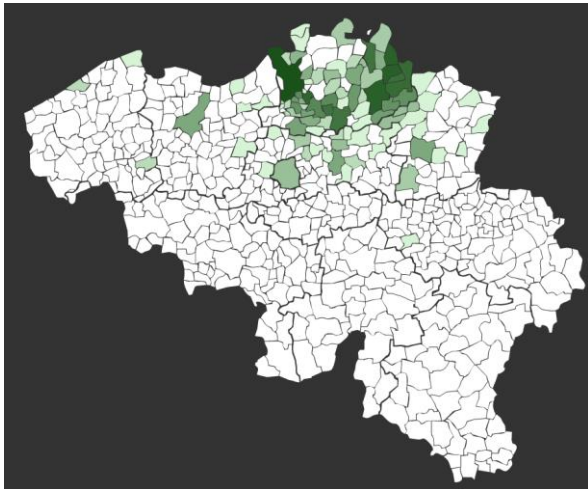
Ook elders hadden families te lijden onder de oorlog. Louis Eduard Keersmaekers uit Mol diende na de tweede wereldoorlog een dossier in voor oorlogsschade. Een naamgenoot Louis Keersmaekers uit Mol werd gedeporteerd en overleed in gevangenschap. Ook Karel Keersmaekers diende in Dessel een dossier in. Hij was gehuwd met Pauline Mermans. Louise Keersmaekers en Jozef Keersmaekers

(gehuwd met Marie Rosalie Van De Paer) uit Kwaadmechelen dienden er eveneens een dossier in. Frans Van Reusel, als eigenaar/huurder, en Marie Rosalie Keersmaekers leden oorlogsschade in Westerlo.

Sommigen hadden de kant van de Duitsers gekozen tijdens de Tweede Wereldoorlog. De Mechelaar Karel Keersmaekers werd op 16 mei 1946 door de krijgsraad van Mechelen veroordeeld omdat hij voor de Duitsers de wapens had opgenomen in Hamburg in 1945. Hij kreeg vijf jaar gewone hechtenis. De Boechoutenaar Joseph Keersmaekers werd hetzelfde jaar veroordeeld tot de doodstraf omdat hij de wapens had opgenomen voor de Duitsers tussen mei 1941 en mei 1945. De laatste was geboren in 1918 in Boechout en woonde in de Varenstraat in Mortsel.

Waar komt de familienaam voor?

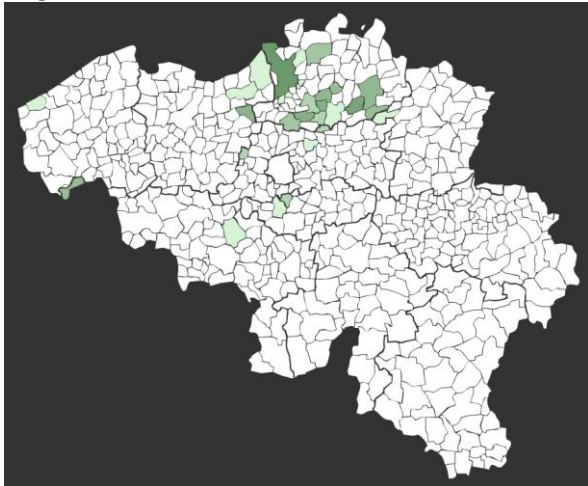
Keersmaekers

Deze familienaam komt bij de telling van 2008 755 keer voor in België, voornamelijk in de provincie Antwerpen. Er zijn concentraties in de stad Antwerpen (94), in Geel (55), in Boechout (45), in Berlaar (30), in Heist-op-den-Berg (28), in Nijlen (15), in Turnhout (29).

Keirsmakers

Ook dit is een schrijfwijze die we kennen bij voorouders en die overleefde. Met 126 vindplaatsen in voornamelijk de provincie Antwerpen, met gelijkaardige concentraties als bij de familienaam Keersmaekers, komt deze zelfs nog vaker voor dan Keirsmakers zonder de "e".

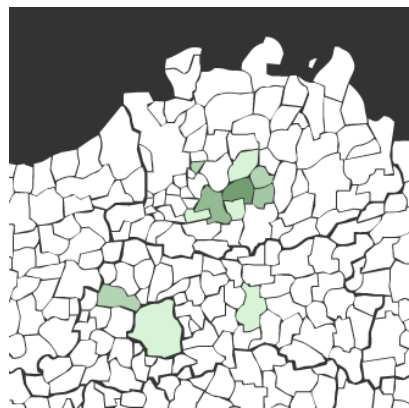

De sterkste concentraties vinden we in 2008 rond Geel (350+, bijna de helft), rond de stad Antwerpen (250+, ongeveer een derde), rond Lier (150+, een vijfde). De naam komt weinig voor in de andere provincies en slechts één maal in Franstalig België.

De schrijfwijze

- **Keersmakers** komt niet meer voor,
- **Keersmaeckers** komt 12 keer voor (waarvan 9 keer in de omgeving van Mechelen).
- Varianten als Keersmaker, Keersmaeker, Keirsmaker zonder de "s" die de naam de betekenis gaf van "zoon van de kaarsenmaker", vinden we niet meer in 2008.

Keirsmakers

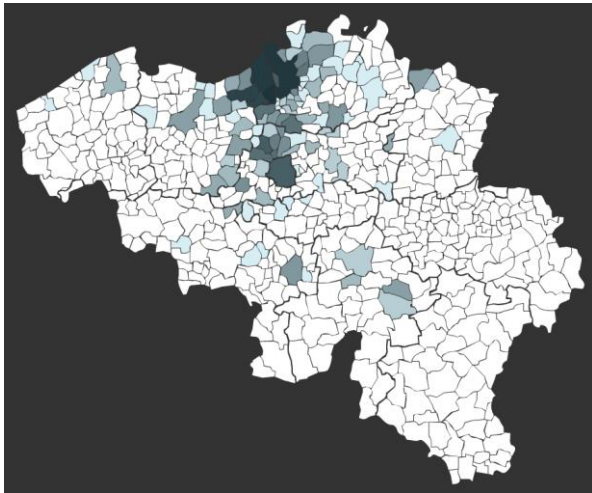

Deze schrijfwijze die we kennen bij voorouders, overleefde ook en kwam in 2008 nog 44 keer voor, waarvan 40 keer in de omgeving van Nijlen en Kessel.

Dat maakt dat schrijfvarianten zoals we die herkennen tot de 16^e eeuw in de omgeving van Lier, toch nog 928 keer voorkomen in het Nederlandstalig België bij de telling van 2008, terwijl er ook een 9 vindplaatsen zijn in Franstalig België .

In Nederland komt de naam De Keermaeker 43 voor bij een telling in 2007, terwijl dit in 1947 nog 17 keer voorkwam. Ruim de helft van de tellingen zijn in de omgeving van Weert, Nederland, waar we in generatie VI een uitgeweken tak vanuit de omgeving van Lier terugvonden.

De Keersmaeker

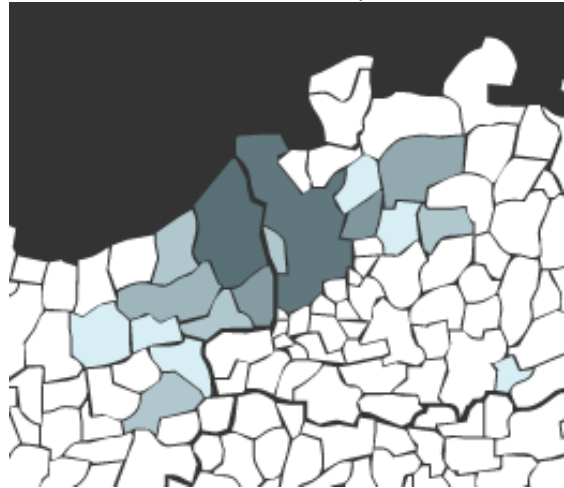

Een familienaam als “De Keersmaeker” komt vaker voor in België. Deze familienaam kwam in 2008 674 keer voor, met sterke concentraties in het midden van België, in de huidige provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Vlaams Brabant.

- **Dekeersmaeker**, aan elkaar geschreven, komt 71 keer voor, met gelijkaardige vindplaatsen als de schrijfwijze met twee woorden.
- **Dekeersmaecker** is een andere variant die slechts 10 keer voorkomt waarvan 8 keer in de omgeving van Ieper.
- Varianten als Dekeirsmaker, Dekeirsmaker, Dekeirsmaker, Dekeirsmaker, Dekersmaecker hebben we niet gevonden in 2008.
- Een variant als **De Keersmaekers** komt niet meer voor, al vonden we deze wel nog in 1601, in 1520, in 1480, en in 1290. Ook **De Keersmaeckers** komt niet (meer) voor.

Ook varianten op deze familienaam komen voor:

- **De Keersmaecker** komt ongeveer even vaak voor als de schrijfwijze zonder “c”, liefst 676 keer, met gelijkaardige spreiding als de andere schrijfwijze.
- **De Keersmaker** komt 32 keer voor, voornamelijk in Oost-Vlaanderen (23 keer).
- **De Keirsmaker** komt 94 keer voor in het noorden van België, zowel in Oost-Vlaanderen als in Antwerpen:

- **De Keirsmaker** komt niet voor
- **De Keersemaecker** komt een enkele keer voor in Geraardsbergen.
- **De Keirsmaker** komt een enkele keer voor in Dendermonde.
- **De Kersmaecker** kwam 23 keer voor, met een gelijkaardige spreiding als de schrijfwijze met dubbele “ee”. Het gaat dus om een schrijfvariant.

Het voorkomen en de verspreiding van familienamen als De Keersmaeker en De Keersmaecker, laten uitschijnen dat dit een oudere schrijfwijze moet zijn geweest die de familienamen zonder “De” historisch voorafging. Dat blijkt ook uit de oudere vindplaatsen van deze familienamen. In Nederland komt ook de familienaam Karsmakers voor (127 individuen in 2007, 88 in 1947).

De brouwers Keersmaekers

Een andere tak verwierf naam en faam als brouwer. De Kempense brouwerij Keersmaekers werd gesticht in 1906 in Oud-Turnhout, en telde al vijf generaties bij het honderdjarige jubileum in 2006. Het startte als een lokale brouwerij die zich toelagde op bieren van hoge gisting. In 1952 stopte men met brouwen en legde men zich meer toe op de drankenhandel, om in 1982 opnieuw te starten met bieren van lage gisting. De familie Keersmaekers beheert tientallen cafés in de regio, zoals de afspanning De Valk in Kasterlee.

Eén van hun bekendste bieren is ongetwijfeld de Corsendonk (Blanche, Gold Tripel, Grand Hops), dat in de brouwerij du Bocq wordt gebrouwen die in 2014 volledig werd verworven, maar ook andere bieren als Patersbier, Tempelier, Kriek Belgique en Christmas Ale verwierven faam. Dit laatste bier werd in 2004 nog uitgeroepen tot het beste kerstbier ter wereld. De bieren worden dan ook uitgevoerd naar 48 landen.

Afbeeldingen: etiketten van de bieren “Keersmaekers” vóór 1946.

Professor Keersmaekers (1920-2009) en Lier

Professor August Keersmaekers is een andere bekende telg van de Turnhoutse tak. Hij werd geboren op 26 oktober 1920 in Retie, werd doctor in de Germaanse Filologie in 1952 en overleed op 28 september 2009. August Keersmaekers publiceerde vooral over auteurs van de zeventiende eeuw in Noord en Zuid, maar ook over de letterkunde van de negentiende en de twintigste eeuw. Ook de werken van Lierenaar Felix Timmermans kregen zijn aandacht.

Hij verzorgde het (25-delig) creatief proza- en dichtwerk van Felix Timmermans voor het Leuvense Davidsfonds tussen 1989-1994. "Het Geluk van een Schrijver" werd een uitgave van alle bewaarde handschriften van Timmermans' Pallieter, met een inleidende studie. Het werd bekroond door de provincie Antwerpen in 2003.

Foto: professor Keersmaekers in september 1968.

Het documenteren van begraafplaatsen

Ook zerken en monumenten documenteren een spoor van voorouders. Een omvangrijk project startte bij GeneaNet, waarbij inmiddels meer dan 47000 grafplaatsen werden geïndexeerd en digitaal werden gedocumenteerd. Gezien het project al meerdere jaren loopt, vindt men er ook informatie over grafplaatsen die inmiddels al werden geruimd. In combinatie met onder meer overlijdensberichten en akten, vormen zerken en monumenten een extra bron van eigentijdse informatie voor genealogisch onderzoek.

Foto: graf Henry Keersmaekers (1926-2003) op de begraafplaats Hemelshoek van Berlaar (Bron: Leo Goossens, zie [generatie IV](#)).

Foto: graf René Keersmaekers (1933-2014) op de begraafplaats Hemelshoek van Berlaar (Bron: Leo Goossens). [\[generatie IV\]](#).

Foto: grafplaats van Jos Keersmaekers, echtgenoot van Maria Kessels, op het kerkhof van Kessel (Bron: Wendy Dupont). Hij was een zoon van Lodewijk Jules Keersmaekers (1892-1967) en van Joanna Julia Adams (1894-1980) [generatie IV].

Foto: familiegraf van Eduard Keersmaekers (1898-1962) en Clementina Van Tendeloo (1896-1972) op de begraafplaats van Bevel (Bron: Diane Verbeeck) [generatie IV].

Foto: grafplaats van Louis Keersmaekers (1896-1958), echtgenote Maria Bogaerts (1900-1989) en dochter Adelina Keersmaekers (1925-1945) op het kerkhof Schoonselhoflei 5 te Hoboken (Bron: Gerda Bauwens). Merk dat Jan Keersmaekers, een zoon van [XIIa] zowat 200 jaar eerder op 31 januari 1711 in Berlaar was gehuwd met Anna Bogaerts [generatie XI].

Foto: grafplaats van Augustin Keersmaekers (1858-1932), echtgenoot Leonia Vuylsteke, op het kerkhof van Merksem aan de Heybeeckstraat (Bron: pippoke).

Foto: grafplaats van Gust Keersmaekers (1931-1983), partner van Maria Crollet op het kerkhof aan de Hovesteenweg te Boechout (Bron: Wendy Dupont).

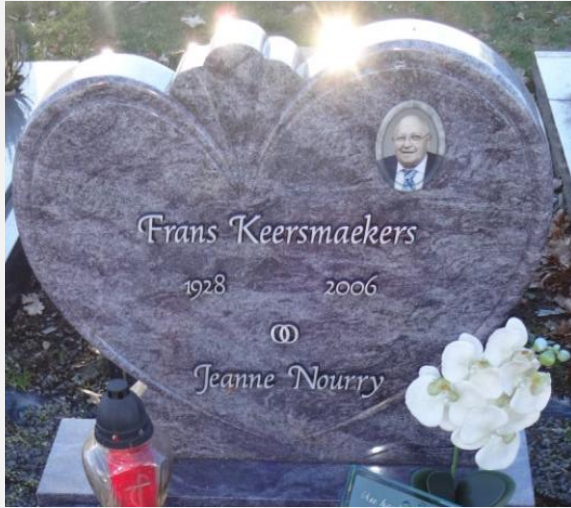

Foto: grafplaats van Frans Keersmaekers (1928-2006), echtgenoot van Jeanne Nourry, op het kerkhof van Kontich (Bron: Wendy Dupont).

Foto: grafplaats van Emiel Keersmaekers (1913-1975), echtgenoot van Elisa Cools (1915-2005) op het kerkhof te Kruisven, Mol (Bron: Guido Frans).

Foto: grafplaats van Remi Keersmaekers (1901-1975) en echtgenote Josephine Dierckx (1896-1978), op het kerkhof van Berlaar, Centrum (Bron: Wendy Dupont).

Foto: grafplaats van Ludovicus Keersmaekers (1900-1966) en echtgenote Maria Scheers (1900-1978), op het kerkhof van Berlaar, Centrum (Bron: Wendy Dupont).

Foto: graf van Jos Keersmaekers (1904-1983) en echtgenote Julia Schoeters (1908-2016) met dochter Jeanne Keersmaekers (1929-2013), echtgenote van Lucien Van Looy, op het kerkhof van Mortsel (Bron: Wendy Dupont).

Foto: grafplaats van Louisa Keersmaekers (1910-1987), weduwe van Karel Van Wuytswinkel, op het kerkhof van Bouwel (Bron: Wendy Dupont).

Foto: grafplaats van Maria Keersmaekers (1915-1991), weduwe van René Berkenbosch op de begraafplaats van Bevel (Bron: Leo Goossens). Zij is een dochter van [Va], [generatie VI].

Foto: grafplaats van René Keersmaekers (1913-1996), echtgenoot van Maria Veris op het kerkhof van Kessel (Bron: Leo Goossens).

Foto: grafplaats van Alfons Keersmaekers (1912-2001), echtgenoot van José Diels op het kerkhof van Kessel (Bron: Wendy Dupont).

Foto: grafplaats van Henri Keersmaekers (1912-1950) en echtgenote Joanna Cassauwers (1913-1995) op het de begraafplaats Steytelinck te Wilrijk (Bron: Jef De Mey).

Foto: grafplaats van Stefania Keersmaekers (1865-1949) en haar echtgenoot Filipus Vermosen (1865-1952) in het familiegraf Vermosen-Puttemans op het kerkhof van Berlaar Centrum (Bron: Franky Mertens).

Foto links: grafplaats van Louis Keersmaekers (1923-1993) en echtgenote Melanie Vets (1924-2011), op het kerkhof Hemelshoek te Berlaar (Bron: Leo Goossens). Merk dat Magdalena Keersmaekers [zie XIIa] in 1745 in Berlaar huwde met Gielis Vets [generatie X].

Foto: grafplaats van Alfons Keersmaekers (1911-2010), weduwnaar van Irma De Haes, op de begraafplaats Hemelshoek te Berlaar (Bron: Leo Goossens).

Foto: Familiegraf De Keersmaekers – Mertens op het kerkhof van Berlaar Centrum (Bron: Wendy Dupont). Merk dat er ook een grafplaats is van Florent Mertens (1889-1972) en zijn echtgenote Stefanie Keersmaekers (1894-1970), foto onder.

Foto: grafplaats van Emiel Aerts (1914-1995) en echtgenote Maria Keersmaekers (1916-2018) op het kerkhof van Berlaar Centrum (Bron: Wendy Dupont).

Foto: graf van André Keersmaekers (1930-2000), echtgenoot van Maria De Bakker, op de begraafplaats te Bevel. André was een afstammeling van [Vila], generatie III.

Foto: graf van Jozefien Keersmaekers (1918-2003) en echtgenoot Emiel Verlinden (1910-1988) op het kerkhof aan de Mijlstraat te Duffel [generatie IV].

Foto: graf van Juliana Keersmaekers (1883-1967) en echtgenoot Frans Van Brabant (1882-1967) op de begraafplaats Wilgenstraat te Kwaadmechelen.

Foto: graf van Alida Keersmaekers (1913-2001) en echtgenoot Florent Claes (1912-1977) op de begraafplaats Itegem. Zij was een dochter van [Va], [generatie IV].

Refertes

© Bewerking kaart Google, 2022 onder gebruikslicentie. – Foto's grafplaatsen onder Creative Commons licentie CC-BY-NC-SA 2.0 (Bron: GeneaNet) – Foto August Keersmaekers onder Creative Commons licentie CC0 1.0 – Kaartbewerkingen familienaam.be onder gebruikslicentie – Kaart gravure van Romeyn de Hooghe uit 1670 onder Publiek Domein (Bron: Rijksmuseum Amsterdam, NL). – © Etiketten brouwerij Keersmaekers uit private collectie, gepubliceerd met toestemming in juli 2022 (Bron: *"Etiquettes des anciennes brasseries belges"*, Jacques Trifin en Stéphane Van Grunderbeeck, 2022). – © Bewerking kaarten Vandermaelen uit 1846-1854, Ferraris kaart (1771-1778) en Fricx kaart (1712) onder Publiek Domein (Bron: Geopunt Vlaanderen). – © Kaart migratie Keersmaekers laurentii.be, 2022 - © Afbeeldingen munten en postzegels uit private collecties. – Foto Fort van Kessel van Queeste, 2015 onder Creative Commons licentie 4.0. – Foto "molen Keersmaekers" in augustus 1996 vóór de restauratie, Erfgoed Vlaanderen, 1996, onder Creative Commons licentie 4.0. – © Foto's uit private collecties – Foto kerk Berlaar, 1940 onder Publiek Domein – Foto schilderij P.P. Rubens, 1616-1671 onder Publiek Domein (Mauritshuis Den Haag, NL). – Foto B-17 onder Publiek Domein (Bron: Boeing). – Foto wagenmakerij in de Smoufelbeekhoeve te Maldegem onder Creative Commons licentie CC-BY-SA-2.0, Brigand 1987 (Bron: Wikimedia). – Prent "inname van Lier door de Staatsgezinden" van Willem Baudartius, 1615 onder Public Domain.

Privacy

Deelnemers aan het familieproject www.laurentii.be hebben recht op inzage en recht op correctie of verwijdering van persoonsgegevens die werden verstrekt. In het kader van de Europese GDPR 2016/679 [Algemene verordening gegevensbescherming], worden enkel gegevens bewaard en/of gepubliceerd van levende personen met relevantie tot het genealogisch project ['minimale gegevensverwerking' uit oogpunt van genealogisch onderzoek] en met toestemming van de betrokken personen of de ouder of wettelijke vertegenwoordiger [ingeval van minderjarigheid], meestal de verstrekkers van deze gegevens. Deelnemers aan dit familieproject houden alle rechten op inzage, op aanpassing en op wissing van gegevens en foto's [portretrecht]. Er is geen gegevensoverdraagbaarheid buiten de context van dit project en dit (vrijwilligers-)initiatief heeft geen commerciële doeleinden. Voor aanvullingen of aanpassingen van gegevens: contacteer: patrik@laurentii.be.

Voetnoten

¹ Candela wordt ook gebruikt als een eenheid van lichtsterkte, zoals lumen en lux. Eén "candela" komt overeen met ongeveer 12,6 lumen (aantal lumen in een lichtbundel), terwijl lumen (lichtstroom) meet aan de bron en lux (verlichtingssterkte, 1 lux = 1 lumen per m²) het aantal lumen meet per bestraald oppervlak. Een wagenmaker zou idealiter zo'n 400 tot 750 lux beschikbaar moeten hebben om z'n werk naar behoren te kunnen uitvoeren.

² Merk dat August Keersmaekers, geboren op 4 mei 1920 in Berlaar en gehuwd met Elisa Van Nuffel, ook een oud-strijder was van 1940-1945. Hij overleed op 9 augustus 1989 in Leuven op 69-jarige leeftijd.

³ Timmerman Frans Remi Keersmaekers werd vermeld als vluchteling in het vluchtoord Uden in Nederland tijdens de eerste wereldoorlog op 26 november 1918. Hij werd ook vermeld toen hij een (afgewezen) bod deed op gronden aan de pastorie van Nijlen in 1896. Op 11 april 1919 keerde hij terug naar huis, de Dorpsstraat 87 in Nijlen (Bron Vluchtoord Uden; registercode: 157_74.13; nr. 2511; volgnr. 13949). In 1919 keerde ook Josephine Keersmaekers terug vanuit Bergen-op-Zoom via Essen en Antwerpen. Zij was dienstmeid in het gezin Saenen-Melsen dat zes kinderen telde.

⁴ De stad Antwerpen viel in 1585 na een veertien maanden durend beleg door de Spanjaarden. Dat betekende het einde van de "Gouden Eeuw" van de stad, gevolgd door een economische terugval. Deze periode leidde er blijkbaar toe dat families (de) Keersmaeker uitweken in verschillende windrichtingen.

⁵ Dit geeft aan dat de familie al omstreeks 1500 al naar houtbewerking was overgeschakeld.

⁶ Bronnen: onder meer *“Geschiedenis der gemeenten Kessel, Bevel, Nylen, Emblehem en Gestel”* van Jean-Baptiste Stockmans, uitgegeven door Taymans, Lier, 1910 (ugent.be).

⁷ Zie ook [blog laurentii.be](#) van 1872 en het [e-book](#) over de familie Van Praet. Haar familiewapen sierde één van de glasramen van de Kesselse kerk. Merk dat haar achterneef ridder Werner van Praet op 22 september 1883 in Brussel huwde met Jeanne Marie de Biolley, een dochter van François Raymond de Biolley en Valérie Grisard, een familie die ook in Gestel aanwezig was. Zijn vader was een neef van Emelia en was burgemeester van Schoten.

⁸ De kapelanij Sint-Salvator werd al in 1317 vermeld door pastoor Jan van Ghierle in Sint-Gummarus in Lier.

⁹ Andreas Stobbaerts werd op 3 juni 1716 aangesteld als koster van de kerk van Kessel. Corneel Stobbaerts werd aangesteld als koster op 20 december 1747.

¹⁰ “Gendarmen” komt van het Franse woord *“gens d’armes”*, gewapende mannen.

¹¹ Er werd een huwelijkscontract opgemaakt bij notaris Du Boccage te Sint-Jans-Molenbeek op 30 april 1878. Er waren overigens nog andere Keersmaekers die in Brussel huwden: de Turnhoutse Marie Victoire Keersmaekers huwde er op 18 april 1868 met Gérard Henri Huiskens die in de Zavelstraat woonde en in Kleve in Pruisen (Duitsland) was geboren (Zijn moeder was weduwe bij het huwelijk en woonde nog in Thiergarten, Duitsland). Marie Victoire Keersmaekers was dienstmeid in de Fabrieksstraat te Brussel en dochter van de Turnhoutse bakker Melchior Keersmaekers en Florentine Andelhof. Haar broer Henri Keersmaekers, net als de vader een bakker uit Turnhout, was één van de getuigen. Het was een periode dat er wel meer dochters in de hoofdstad terecht kwamen als dienstmeid. Er was overigens ook een bakker Gust Keersmaekers die uit Turnhout afkomstig was en een bakkerswinkel had in de Adegemstraat in Mechelen in 1875 en een bakker Joseph Antoine Keersmaekers, van geboorte van Antwerpen, zoon van Jacques Joseph Keersmaekers en Jeanne Cathérine Cuppens, die bakker was aan de Zavelput te Brussel in 1855.

¹² In de periode 2014-2017 zou door de familie aan de molen een verkaveling worden goedgekeurd, met renovatie van de molenromp die voor bewoning zou worden ingericht.

¹³ Oberstleutnant Rodt (*4 december 1895, München/Beieren, Duitsland - +28 april 1979, München/Beieren, Duitsland). Hij had ook al de eerste wereldoorlog meegemaakt en daar een "IJzeren Kruis" gekregen. A.A.25 stond voor "25e Aufklärungsabteilung". Eind mei vochten de soldaten al aan de Zwalm. De militaire geschiedschrijving zegt hierover: "Dit was origineel een Cavalerie-eenheid, uitgewerkt als een verkenningseenheid. Ze bestond uit een Staf (Stab) en 3 Groepen (Schwadrons). Deze eenheid stond onder leiding van Oberstleutnant Rodt: Staf (Stab): 1e (Reiter) Schwadron (Ruiters), 2e (Radfahr) Schwadron, (motoren) [*dat is de groep op de foto*], 3e (Schwere) Schwadron (pantserwagens)."

¹⁴ Bronnen: Dagboeknotities en brief van Henry Keersmaekers en De Decker Cynrik & Roba Jean-Louis: *“Duel boven België”*, De Krijger, Erpe, 1999.

¹⁵ Het was Hans-Walter Sanders eerste en enige overwinning. Albert Leo Schlageter was een veteraan van de Eerste Wereldoorlog naar wie de gevechtsgroep werd vernoemd. De man was in Frankrijk gearresteerd en geëxecuteerd voor sabotage in 1923. Aanvankelijk bewaakte de vlieggroep in mei 1939 de westelijke grenzen na de Duitse inval in Polen. In mei en juni deden ze dienst in de slag om België en Frankrijk, en vanaf juli dat jaar namen ze deel aan de Slag van Engeland. Zij werden gestationeerd in Frankrijk en België in 1941 en 1942 tegen de aanvallen van de RAF. In 1943 kwam daar de USAF of Amerikaanse luchtmacht als vijand bij. In 1944 speelden zij nog een rol bij de landing in Normandië, tijdens Operation Market Garden en bij het Ardennenoffensief. Sommige delen van deze gevechtsgroep vochten mee in Noord-Afrika en in de slag om de Middellandse Zee en aan het Oostfront. Een dergelijke gevechtseenheid bestond typisch uit drie groepen van dertig tot veertig vliegtuigen (squadrons of Staffeln). De groep 8./JG 26 was op 23 september 1939 in Werl gevormd.

¹⁶ Uit de getuigenis van de buikkoepelschutter Sam Tucker.

¹⁷ Uit de brieven van Kenneth Harvey en Henry Keersmaekers.

¹⁸ Zie ook wagenmakerij.be over het beroep van wagenmakers (met dank aan Brecht Demasure, CAG).

